

Sidste udgave af Forsvarsavisen

PÅ GENSYN: Forsvarsavisen takker af for denne gang. I 2020 kan du se frem til at modtage et spritnyt magasin. ■

○ Side 4-6

”Ordentlighed er vores mantra”

MULTOLERANCE: Mobning og krænkende adfærd hører ingen steder hjemme, fastslår hærchef Michael Lollesgaard, der vil problemerne til livs. ■

○ Side 9

Farvel til Nairobi

INDSATS: I 10 år har danske militære rådgivere støttet sikkerhedsorganisationen Eastern Africa Standby Force i Kenya. Rådgiveren gør status, inden han vender hjem til Danmark. ■

○ Side 14-15

Testfase af ny uniform i gang

GREJ: 120 danske soldater er trukket i prøveuniformer som en del af et nordisk samarbejde, der skal afgøre fremtidens uniform. ■

○ Side 18

FORSVARSAVISEN 05

FORSVARET / FORDI NOGET ER VÆRD AT KÆMPE FOR

ÅRGANG 8 · DECEMBER · 2019

HELIKOPTERE KLAR TIL MALI

Støv, sten og sand er barske sager for en helikopter. Mekanikere, besætning og piloter fik finpudset færdighederne i Californien før udsendelsen til Afrikas Sahel-region i december 2019.

LÆS SIDE 12-13

KORT NYT OM FORSVARET

Flere fejl end forventet i tidsstyringsløsning

TIDSSYRING: Tidsstyringsløsningen har desværre vist sig at medføre flere fejl end forventet, hvilket blandt andet viste sig i seneste måneds løn, hvor fejl i cirka 650 lønsedler har krævet en efterfølgende særlig indsats at få rettet. Fejlene har påført et stort ekstraarbejde for en række administrative medarbejdere ved Forsvarets myndigheder. Forsvarsministeriets Personale-styrelse (FPS), Kapacitetsansvarlig Koncern-It (KAKI) samt leverandøren af 'Tidsstyring', IBM, arbejder sammen med værn og administrative fællesskaber på at løse problemerne og vil snarest sende mere information ud til alle medarbejdere via e-Boks, blandt andet om hvordan man skal forholde sig, hvis der er fejl i de variable ydelser på lønsedlen. Det er en del af den nye tidsstyringsløsning, at alle medarbejdere månedligt modtager en opgørelse over deres arbejdstid i e-Boks. Systemet virker ikke endnu, og FPS er derfor i dialog med e-Boks for at få undersøgt, hvornår det teknisk er muligt. ■ /FPS

Danmark tilbyder lederskab for Irak-mission

BAGDAD: Danmark tilbyder NATO at overtage ledelsen af alliancens træningsmission i Irak fra slutningen af 2020 og halvandet år frem. Regeringen er også parat til at udsende militære bidrag, der skal understøtte missionen. "Det er en vigtig og markant opgave for Danmark at tilbyde ledelsen af en NATO-mission af denne karakter og størrelse. Det er et bidrag, som er meget værdsat af vores allierede. Det danske forsvar og vores soldater har erfaringen og ekspertisen til at løfte opgaven. En opgave til gavn for sikkerheden – ikke bare i Irak og regionen, men også i vores del af verden," siger forsvarsminister Trine Bramsen (S). En dansk ledelse af træningsmissionen vil afløse Danmarks nuværende træningsindsats på Al Asad-luftbasen. ■ /FKO

FORSVARSAVISEN

ØNSKER ALLE EN

Glædelig Jul

INDHOLD

Kort nyt

SIDE 2-3

Indland

SIDE 4-10

Udland

SIDE 11-16

Materiel

SIDE 17-20

Uddannelse og karriere

SIDE 21-23

Arbejdspladsen

SIDE 24-29

Kultur og identitet

SIDE 30

Profilen

SIDE 31

Bagsiden

SIDE 32

NYHEDER FRA IND- OG UDLAND

Dansk-ledet NATO-styrke bortsprænger miner

NATO: I hele 2019 har Danmark det overordnede ansvar for NATOs minerydningsstyrke i Østersøen og den østlige del af Atlanterhavet. Skibsgruppen - med det danske inspektionsfartøj Thetis som flagskib - har nu afsluttet den såkaldte 'Historical Ordnance Disposal Operation', hvor enhederne i den internationale gruppe har gennemført et stort område syd for Langeland samt et mindre område omkring Sejerø for gamle bundminer fra Anden Verdenskrig.

Gruppen havde op til afslutningen af operationen en del at se til, da der blev fundet og bortsprængt intet mindre end 15 bundminer på under en uge.

Styrkens overordnede opgave er at sikre allierede skibe og øvrig skibstrafik mod truslen fra miner i havene. Flådestyrken deltager løbende i øvelser, hvor de afsøger farvandet for miner eller ammunition, som skal uskadeliggøres. Styrken består af op til 10 skibe, som forskellige NATO-lande stiller til rådighed. Danmark bidrager med cirka 100 personer, inklusiv flagskib og mobil minerydningsstyrke, til styrken, der kaldes Standing NATO Mine Countermeasures Group 1 (SNMCMG1). ■ /TF/FKO

Nye faner til Varde og Fredericia

BYGGERI: Efterretningsregimentet i Varde og Føringsstøttereimentet i Fredericia fik den 24. oktober 2019 traditionen tro overrakt deres nye faner af H. M. Dronningen. Faneoverrækkelser fandt sted på regimenternes respektive kaserner, og ud over Dronningen deltog også forsvarschef Bjørn Bisserup begge steder, mens forsvarsminister Trine Bramsen aflagde visit i Varde. Ved årsskiftet blev de to regimente oprettet som følge af forsvarsforliget. De erstatter Hærens Efterretningscenter og Telegrafregimentet. I Fredericia er der tale om en større navneændring, mens man i Varde har lavet en mindre navneændring og samtidig har gennemført en strukturomlægning. ■ /TRS

ISS overtager tekniske basisinstallationer

ISS: ISS står allerede i dag for driften af de tekniske basisinstallationer på Forsvarets mindre etableringer. Anlæggene sørger blandt andet for, at der er vand i hanen, varme på radiatoren, ventilation på værkstedet og lys på landingsbanen. For at sikre en god overgang mellem ISS og Kemp & Lauritzen, der i dag servicere anlæggene, er det aftalt, at Kemp & Lauritzen står til rådighed for ISS i december og januar. På den måde kan lokalkendskab og viden overdrages. Som almindelig medarbejder vil du ikke opleve den store forskel i hverdagen - ud over at de, der servicere anlæggene, har noget andet arbejdstøj på. Opgaver relateret til de tekniske anlæg meldes ind på samme måde som i dag til FES' servicecenter eller via serviceportalen "mitFES" (internet). ■ /SWN/FKO

Forsvaret støtter forskning i Grønland

GRØNLAND: FArktisk Kommando har støttet lidt over 30 forskningsprojekter i 2019. Blandt andet ved Ikkafjorden, hvor de helt unikke ikkasøjler findes under vand. Arktisk Kommando støttede projektet med dykkerassistance fra inspektionsskibet Hvidbjørnen og med indkvartering i Grønnedal.

Station Nord har fungeret som indkvartering for et forskerhold, der skulle måle højden af Grønlands iskappe, og inspektionsskibet Ejnar Mikkelsen støttede forskere med udsætning af bøger til optagelse af "samtaler" mellem blandt andet narhvaler.

Arktisk Kommandos støtte til forskning i og omkring Grønland foregår hele året men er særligt intensiv i sommerhalvåret. Blandt andet støtter Station Nord året rundt Aarhus Universitets Vilum-forskningsstation, der er placeret i Nordgrønland og forsker i klimaforandringer. ■ Foto: Jens Møller Hansen /ISB

Omfattendebyggerarbejde på Flådestation Korsør

BYGGERI: Projektet 'Helhedsplan Korsør' skal sikre Søværnets enheder samt NATO-enheder moderne og fremtidssikrede faciliteter. Det omfatter blandt andet en gennemgribende renovering samt udvidelse af kaj anlægget, byggeri til Søværnets skoler og Marinehjemmeværnet og tilpasning af eksisterende bygninger, ligesom et antal utidssvarende bygninger rives ned. Nedrivningerne er den første del af projektet - og dem har Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse taget hul på. Faciliteterne overdrages løbende til de kommende brugere. De sidste faciliteter forventes overdraget i 2024. ■ /SS-FES

Miljøkørekortet har fået en opdatering

MILJØ: Miljøkørekortet, der er obligatorisk for alle medarbejdere i Forsvarsministeriets koncern, har fået en opdatering. Derfor er det en god ide, at du får det genopfrisket. Du kan blive spurgt ind til dit kendskab til miljø- og energiledelse, hvis din arbejdsplads får besøg af FES' miljø- og energiauditor. Med opdateringen af miljøkørekortet er der også kommet et par nye moduler til kurset. De nye moduler er mere specifikke i forhold til den rolle, jobfunktion og placering, som du har. Modulerne hedder "Miljøforhold i militær virksomhed" og "Miljøforhold på værksteder". Du finder kurserne på FELS (Forsvarets Elektroniske Skole). ■ /SS-FES

Ny asfalt i Skrydstrup

ASFALT: Start- og landingsbanen i Skrydstrup har gennemgået en omfattende renovering. Der er lagt ny asfalt på hovedbanen, fanganlæggene er gjort klar til F-35, og der er lavet nyt dræn langs siderne, hvor regnvand siver ned i stedet for at blive ledt i kloakken. Den specielle asfalt skulle lægges som en sammenhængende bane for at mindske risikoen for ujævnheder og overlap. Det største stræk var mellem de to fanganlæg på banen og blev lagt som et stykke på 1800 meter i længden og 45 meter i bredden. Alt arbejdet er udført, mens flyvestationen har opretholdt det normale antal flyvninger for perioden. ■ /SS-FES

FORSVARSMINISTERIET
EJENDOMSSTYRELSEN

Opfølgning efter svindel i Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse

BAGDAD: Rigsrevisionens beretning om indkøb hos Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse gav anledning til en skarp kritik fra Statsrevisorerne fredag den 6. december 2019. På baggrund af den igangsætter forsvarsminister Trine Bramsen nu en række konkrete initiativer, som falder i tre spor:

Spør 1: Den konkrete svindelsag skal undersøges til bunds. Der er allerede sendt et rejsehold til Hjørring. Den interne undersøgelse suppleres efter planen af en ekstern undersøgelse. Derudover er direktøren i Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse fritaget for tjeneste.

Spør 2: Sagen fra Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse giver anledning til at en kulegravning af indkøb på hele Forsvarets område. Der

igangsættes en tværgående undersøgelse af dette.

Spør 3: En chef i departementet fritages for tjeneste og vil blive overført til anden tjeneste. Der igangsættes en overvejelse om reorganisering af ledelsesstruktur. Forsvarsministeriets interne revision styrkes i forhold til beføjelser samt kompetencer. Og processen for håndtering af whistleblowers styrkes.

Forsvarsministeren vil ikke på nuværende tidspunkt (eller ved Forsvarsavisens redaktionsafslutning den 12. december) afvise, at sagen kan få yderligere konsekvenser, eller at yderligere initiativer kan igangsættes.

Læs seneste nyt på Forsvarsministeriets hjemmeside. ■ /FKO

Famous Last Words

Læs mere på side 32

Transportfly-bidrag er godt i gang i Mali

TRANSPORT: Det danske C-130J Hercules transportflybidrag, der er udsendt til FN's fredsbevarende mission i Mali – MINUSMA – er kommet godt i gang med arbejdet siden missionen begyndte i midten af november 2019. Et par dage inde i bidragets tredje uge var der således allerede flyttet 55 tons gods og 259 passagerer, et operationstempo som man forventer vil fortsætte. De danske soldater er faldet godt til i lejren og havde i uge 48 besøg fra både For-

svars- og Udenrigsministeriet samt den danske ambassade i Bamako. Gæsterne blev brieft, spiste frokost og fik fremvist faciliteterne i lejren, og senere blev de vist rundt i operationsområdet i lufthavnen i Bamako. C-130J Hercules-transportflyet og op mod 65 danske soldater skal i seks måneder støtte FN-missionen i Mali. Bidraget består af et fly med besætning, støttepersonel og en sikringsenhed. ■

FOTO: Transportflybidraget / FKO

LEDER

Vi skal sige det som det er

Der har gennem de seneste uger og måneder været megen snak om ytringsfrihed, og hvordan vi kommunikerer i Forsvaret. Det er en debat, der både foregår internt og i eksterne medier.

Du har nu åbnet den sidste papirudgave af Forsvarsavisen. Betyder det, at vi skal kommunikere mindre i Forsvaret? Nej, tværtimod.

Jeg byder debatten velkommen, så længe den er respektfuld, åben og ærlig. For jeg tror på, det er væsentligt, at vi har en dialog om og i Forsvaret. Men det stiller krav til vores måde at kommunikere på. Når vi debatterer i det offentlige rum, har vi ofte en god og åben dialog om vores liv i Forsvaret. Men i en offentlig debat kan det også være let at misforstå hinandens hensigter og holdninger. På sociale medier kan tonen blive hård, og så stopper den gode dialog, og mange – som ellers gerne vil være med i debatten – står af.

Det fortjener debatten ikke, og det fortjener den enkelte i Forsvaret ikke. Dels kan det påvirke lysten til at deltage i en vigtig debat, og dels kan en hård tone gøre, at vi fremstår mere splittede og uenige, end vi reelt er. Der er så meget mere, der binder os sammen, end der skiller os ad.

Debatten om og i Forsvaret skal være med til at udvikle os og sætte en fælles retning. Betyder det så, at man altid har ret i sin kritik eller opfattelse af tingene? Nej, som sagt kan der være mange forklaringer og årsager til, at noget opleves som et problem, og alle kan begå fejl – også jeg. Får vi altid kommunikeret tydeligt til hver og en i Forsvaret? Nej, det gør vi ikke. Ville jeg ønske, vi kunne? Ja, det ville jeg.

Det vigtigste er, vi husker på, at langt de fleste deltager i debatten, fordi de ønsker det bedste for Forsvaret og for den opgaveløsning, de har ansvaret for og er en del af. Vi skal trygt kunne ytre vores mening uanset alder, grad eller funktion – og uanset om det foregår på sociale medier, til møder eller i interne og eksterne medier. Vi skal også respektere, at opgaveløsningen ser forskellig ud fra forskellige perspektiver. Det betyder også, at oplevede problemstillinger ofte har en god forklaring, som vi dog ikke nødvendigvis kender eller selv er herre over at ændre. Derfor skal vi også hver især gøre os det klart, at vores egen rolle og position selvfølgelig også påvirker vores syn på tingene og det perspektiv, vi ser verden i.

Forsvarskommandoen har ansat en ny kommunikationschef, som har indgående kendskab til Forsvarets niveauer. Sammen med hende skal jeg og Forsvarets øverste ledelse i dialog med jer. Vi skal finde en model for, hvordan vi bedre kommunikerer fra bund til top og tilbage igen. Vi skal finde ud af, hvilke medier vi skal benytte og hvordan.

Efter mange drøftelser har vi besluttet at lukke Forsvarsavisen. Vi erstatter den med et magasin, der bliver udsendt to gange om året. Og vi vil videreudvikle ForsvarsInfo, hvor vi kan kommunikere sammen hurtigere og mere direkte. I kan læse mere om ForsvarsInfo og magasinet i avisen. Derudover vil jeg fortsat opfordre jer til at tale sammen i linjen, diskutere og spørge opad, hvis der er tvivl om tingene. Sådan gør vi i operationer, og sådan skal vi også gøre herhjemme i fredstid.

Slutteligt vil jeg sende jer alle min påskønnelse og store tak for indsatsen i 2019. Den er meget værdsat – også langt uden for Forsvarets egne rækker! ■

Jeg ønsker jer og jeres kære en glædelig jul og et godt nytår.

Bjørn I. Bisserup
forsvarschef
general

Foto: Sara Skytte

KOLOFON

FORSVARSAVISEN

UDGIVES AF:
Forsvarskommandoen / FKO

KOMMUNIKATIONSSEKTIONEN:
Forsvarskommandoen
Holmens Kanal 9
1060 København K

TRYKKER:
Rosendahls - Schultz
TRYK ISSN 2245-957X
ONLINE ISSN 2245-9588

COPYRIGHT FORSVARET 2019
Kilder i Forsvarsavisen kan optræde med fuldt navn eller anonymiseres ved at bruge enten for- eller efternavn. Dette er afledt af anbefalinger fra Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) om en mulig sikkerhedsrisiko for nogle personelgrupper, hvis de står frem på en måde, så de let kan identificeres.
OPLAG: 25.100

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR:
Generalløjtnant
Kenneth Pedersen
Chef for Forsvarsstabten

DISTRIBUTION:
Send evt. spørgsmål
til forsvarsavisen@mil.dk

FORSIDEFOTO:
Foto:

REDAKTØR:
Birgit Baunehøj
fko-1-kpr05@mil.dk

LAYOUT
Bjame Valdemar Jensen

REDAKTION AFSLUTTET
12. december 2019

FARVEL OG TAK!

Du læser lige nu i den sidste udgave af Forsvarsavisen. Efter otte år og hele 61 aviser lukker og slukker vi. Nogle af jer var glade for avisen og følte jer velinformerede – andre hev den

aldrig ud af plasticfolien. Det har vi taget til efterretning, så nu er det uigenkaldeligt slut. I forsommeren 2020 får du i stedet et magasin, som går i dybden med mange af de ting,

som du og dine kolleger diskuterer over frokosten, på skydebanen, på værkstedet eller i kaffekøkkenet. Det nye magasin vil udkomme to gange om året. Vi ses i 2020! ■

Nu skal du selv gøre noget for at holde dig opdateret

FORSVARINFO: Lukningen af Forsvarsavisen betyder, at du mister en kanal for løbende nyheder om, hvad der sker i andre grene af Forsvaret end din egen. Det nye magasin udkommer kun to gange årligt, og derfor kommer der nye tider i Forsvarets interne kommunikation.

Ryk over på ForsvarsInfo
Først og fremmest rykker ForsvarsInfo op som Forsvarets primære nyhedskanal. Det er på ForsvarsInfo på din smartphone, du

fremover kan hente dine løbende nyheder. Det betyder, at enheder og tjenestesteder i den kommende tid skal styrke indsatsen for at få medarbejderne tilmeldt, samtidig med at de selv tager kanalen i brug til lokale nyheder og generel information. På ForsvarsInfo får du også nyheder fra forskellige andre myndigheder – for eksempel når det gælder materiel, HR og etablerement.

Cheferne holder dig opdateret
Indfasningen af mobilkanalen og de overord-

nede nyheder og informationer, der udkommer der, kommer dog ikke til at pille ved den kommunikation, som du får fra dine chefer, den såkaldte linjekommunikation – altså den information, som flyder gennem systemet via cheferne til medarbejderne. Det er fortsat her, du skal hente dine lokale nyheder, enten direkte fra chefen eller via ForsvarsInfo, hvor chefen kan lægge lokale informationer og nyheder ud, såsom øvelseslister eller information, der underbygger den mundtlige kommunikation fra chefen selv. ■ / FKO

NYT MAGASIN I 2020

Medarbejderne kommer i fokus, når Forsvarsavisen til næste år bliver erstattet af et magasin.

AF SUSANNE BLOMQVIST NIELSEN / FKO

MAGASIN Hverdag, liv og karriere i Forsvaret. Det er nøgleordene for det magasin, som lige nu er ved at blive udviklet til Forsvarets ansatte. I første omgang udkommer det to gange om året.

”Magasinet kommer til at handle om soldaterne og soldaterhverdagen, og vi skal bore os ned i historier, der handler om os selv. Det skal være underholdende, og det skal være fagligt, så det kan blive genstand for gode samtaler rundt omkring på Forsvarets arbejdspladser. Jeg håber, at magasinet kan være med til at skabe noget sammenhængskraft og fællesskab derude,” fortæller Forsvarets kommunikationschef, oberst Susanne Lund. Beslutningen om at lukke Forsvarsavisen

blev truffet på bagkant af dels Forsvarschefens rundrejse til tjenestestederne tidligere på året, dels Forsvarskommandoens analyse af den interne kommunikation. Skiftet bliver bakket op af CSU (Forsvarets centrale samarbejdsudvalg) og de faglige organisationer. Men der er lang vej fra Forsvarsavis til medarbejdermagasin, så lige nu er journalisterne i Forsvarskommandoens kommunikationsafdeling i fuld gang med udviklingen af det nye format.

”Det er vigtigt, at vi får fundet en form, som virker, og at det bliver et magasin, som man får lyst til at læse, for ellers skal vi jo ikke gøre det. Der er så mange spændende faglige historier, som vi kunne dykke ned i, og som vi kan folde ud, når vi får lidt mere spal-

teplads. Den enkelte skulle gerne føle, at her er noget, der giver mening for mig at læse,” forklarer Susanne Lund.

Lytte til medarbejderne
Magasinet kommer til at spænde vidt; lige fra de nære ting i hverdagen til en forklaring af baggrunden for store strategiske emner som for eksempel materielindkøb. Men hvis historierne skal være vedkommende, skal der lyttes til medarbejderne, og det stiller krav til journalisterne.

”Vi skal ud og finde de historier, der betyder noget for medarbejderne i Forsvaret, og det gør man ikke ved at sidde på kontoret. Så mine medarbejdere skal ud og samle historierne op derude - de skal ud og snakke med soldaterne. Og så skal jeg også selv i dialog

med mine kolleger ude i Forsvaret og sige: ”Hey, I kan være med til at påvirke, hvilke historier vi skal skrive,” siger Susanne Lund.

Og for dem, som allerede nu har gode og vedkommende historier i ærmet, er der en genvej til spalterne. E-mailadressen magasinet@mil.dk går nemlig direkte til redaktionen, og du kan skrive til os med ideer, kommentarer med videre. Magasinet udkommer første gang i forsommeren 2020 og bliver sendt med posten til alle medarbejdere.

Sæt dit præg på magasinet!

Vi vil rigtig gerne høre fra dig, hvis du har idéer, input eller ønsker til det nye magasin. Skriv til magasinet@mil.dk ■

Her er Forsvarets kanaler

ForsvarsInfo

ForsvarsInfo er en intern kommunikationskanal for alle ansatte i Forsvaret og under Forsvarsministeriet. Den findes på mobilen. Her kan du holde dig opdateret om stort og småt på dit lokale tjenestested samt læse nyheder, høre podcasts og se videoinslag om din egen og dine kollegers hverdag.

Nyt magasin

Forsvarets nye magasin lanceres i forsommeren 2020 og sendes hjem til dig som medarbejder. I magasinet kan du læse reportager, baggrundsartikler og features om det, der optager dig og dine kollegaer.

Forsvaret.dk

På Forsvarets hjemmeside kan du læse nyhedsartikler om aktuelle emner i Forsvaret samt opdateringer fra missionerne. Du kan også finde information om værn, regiment, eskadriller og eskadrer og om Forsvarets engagement rundt omkring i verden.

FORSVARSINFO – LIGE VED HÅNDEN

ForsvarsInfo er en mobilkanal til intern kommunikation i Forsvaret. Her finder du en samling af nyheder og praktisk info fra både din egen myndighed, dit tjenestested, dit værn og fra Forsvarskommandoen. Alt er samlet ét sted og tilpasset dig.

AF SUNDSDAL / FKO

ARBEJDSPLADSEN

Forsvarets nyeste skud på stammen til intern kommunikation, ForsvarsInfo, ligner lidt en app med et fint ikon på din smartphones skrivebord/skærm. Men teknisk set er det ikke en app, men en internetside, der er tilpasset mobilen. Se i øvrigt, hvordan du får ForsvarsInfo på din smartphone, i faktaboksen "Det tager kun 2 sekunder at blive bruger" her på siden.

Valget faldt på en mobilbåren kanal for at tage højde for, at medarbejderne i Forsvaret løser mange forskellige opgaver med en stor geografisk spredning. I det lys kan intern kommunikation være en udfordring, og derfor vil ForsvarsInfo øge hastigheden og rækkevidden i den interne kommunikation ved at stille informationer til rådighed i brugervenlige formater.

ForsvarsInfo er tænkt som et supplement til intranet, e-mails, vægopslag, infoskærme og ikke mindst linjekommunikation, som ellers bruges til intern kommunikation i Forsvaret. ForsvarsInfo kan samle informationer fra flere af disse andre kanaler, så du som medarbejder kun behøver at besøge ét sted.

Samler det vigtigste

Intet tyder på, at informationsstrømmen bliver mindre i den moderne tilværelse, og du har sikkert allerede svært ved at følge med alle steder og holde dig opdateret.

Ideen er derfor, at ForsvarsInfo leverer et samlet overblik, som du ellers skal besøge flere forskellige platforme for at få – for eksempel flere websteder på FIIN, forsvaret.dk, sociale medier, opslagstavler med videre.

Det er ikke alle historier fra Forsvarets eksterne kanaler som Facebook eller forsvaret.dk, der bliver gengivet på ForsvarsInfo, men du får de vigtigste overskrifter vedrørende opgaveløsning og praktisk information.

Eksklusivt indhold som podcast, konkurrencer, fotoserier og videoer finder du også på ForsvarsInfo. Der er i skrivende stund allerede produceret 15 podcasts om mange forskellige emner fra specialoperationsstyrker og trusler i cyberspace til et interview med

en testpilot på F-35 og med Hærens chefsergent, som svarer på spørgsmålet: "Hvorfor må man ikke købe sine egne støvler?".

Ikke ens for alle

Der er forskel på den strøm af informationer, du som medarbejder oplever på ForsvarsInfo. Den afhænger nemlig af, hvilket værn og hvilken myndighed du tilhører.

Kommunikationsafdelingen i Forsvarskommandoen sørger for den overordnede nyhedsformidling. Og som noget nyt bidrager både Forsvarsministeriet og dets andre underlagte styrelser også til nyhedsformidlingen og formidlingen af praktisk information. ForsvarsInfos brug er således blevet udbredt til at være et concernfælles tiltag.

Derudover er det meningen, at de enkelte NIV III-myndigheder i Forsvaret fremover i stigende grad udgiver nyheder til egne medarbejdere (eller underafdelinger) på ForsvarsInfo. Du vil således komme til at opleve et balanceret feed med både overordnede og mere lokale beskeder.

Din chef kan desuden bruge ForsvarsInfo til for eksempel at sende dig og din enhed et nyhedsbrev, en videohilsen, hurtige beskeder om ændringer af mødetid eller -sted og lignende.

Social wall på vej

Der arbejdes i øjeblikket på at indføre en ny funktion kaldet Social Wall. Den giver dig og din enhed mulighed for at kommunikere med hinanden direkte fra mobilen – som du sikkert kender det fra en Facebook-gruppe. Dette tiltag giver enheder bedre mulighed for at anvende ForsvarsInfo lokalt.

Det er planen, at du som standard vil have adgang til tre af disse Social Walls: din enhed, dit værn og hele Forsvaret.

Samtidig med lancering af Social Wall bliver det også muligt at oprette private fora – Private Groups. Her kan du oprette dit eget "rum", hvor du selv vælger, hvem og hvor mange der skal være med. Et eksempel kunne være, at befalingsmandsgruppen i en enhed opretter dens egen Private Group.

Der er udpeget fire enheder, som har fået til opgave at teste disse nye funktioner. Testen afsluttes i marts 2020, og derefter er det planen, at det rulles ud til alle brugere. ■

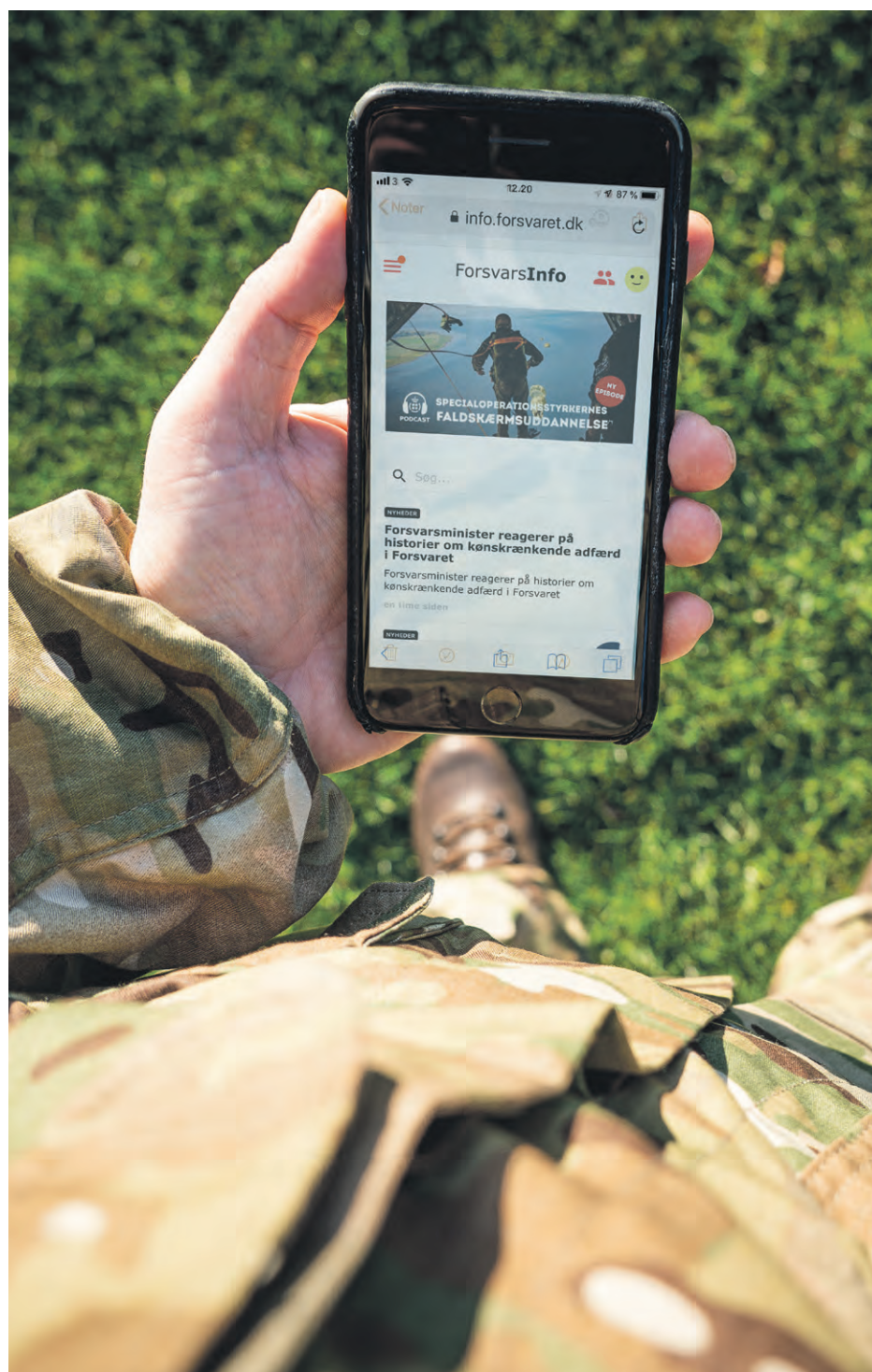
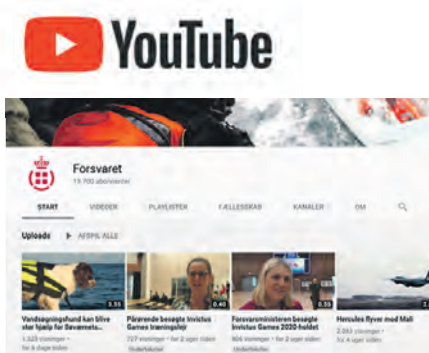

Foto: Christian Sundsdal

Intranettet/FIIN (og e-mails)

På intranettet kan du finde et væld af praktiske oplysninger. Link til Medarbejderlinjen, Organisationen for Personlig Rådgivning og Kollegastøtte, visum- og pasansøgninger, militær sikkerhed, arbejdsmiljø, arbejdspladsvurdering og meget andet.

YouTube (Forsvarskanalen)

På Forsvarets YouTube-kanal kan du se videoindslag fra hverdagen i Forsvaret. Både når soldaterne er på øvelser, og når de er indsat i internationale missioner i verdens brændpunkter.

DET TAGER KUN 2 SEKUNDER AT BLIVE BRUGER

FORSVARINFO: Alle medarbejdere i Forsvaret (FKO og underliggende myndigheder) samt Forsvarsministeriet, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets

Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse kan tilmelde sig ForsvarsInfo. På tilmeldingssiden angiver du nogle data om dig selv, og derefter opretter

du en genvej på telefonen. Dermed har du altid hurtig adgang til dit brugertilpassede feed, uanset hvor du befinder dig. ■

Du tilmelder dig ForsvarsInfo ved at gå ind på adressen

www.forsvaret.dk/forsvarsinfo på din smartphone.

SÅDAN BLIVER DU LOKAL REDAKTØR

Hver NIV III-myndighed, kommando eller stab skal have mindst én redaktør, der løbende publicerer myndighedens interne nyheder angående opgaveløsning, arrangementer, udnævnelser, jubilæer, kurser m.v. på ForsvarsInfo.

Det er hurtigt og nemt at blive oprettet som redaktør. Er man ny redaktør på platformen, skal man sende en tilmeldingsmail med følgende info:

- Navn
- Internet-e-mailadresse
- MA-nummer
- Mobilnummer
- Navn på den enhed, du skal være redaktør for
- Kursusbehov

Send til e-mailadressen: **FKO-L-KSP11@FIIN.DK**

◀ Her er Forsvarets kanaler

Fortsat fra forrige side

Instagram

På Forsvarets Instagram offentliggør vi flotte billeder taget af både Forsvarets fotografer samt af medarbejderne selv.

Facebook

På Facebook kan du se billedreportager og videoindslag og blive opdateret på diverse nyheder. Der findes også Facebook-sider for Hæren, Søværnet og Flyvevåbnet, hvor du kan blive opdateret på de enkelte værn.

Twitter

Her tweeter Forsvaret, når der sker noget aktuelt. Det kan være igangværende operationer som redningsoperationer, særlige hændelser, nyheder og opdateringer fra missionerne.

FRA BEVOGTNING VED PALÆER OG SLOTTE TIL CIVILT TERRÆN

Værnepligtige fra Den Kongelige Livgarde indgår nu i den strategiske reserve, der skal støtte politiet ved uvarslede hændelser. Det betyder, de nu kan blive indsat på offentlig gade og vej.

Foto: Christian Sundsdal

AF EMMA KIRKETERP / FKO

POLITISTØTTE

”Hold afstand,” råber en værnepligtig fra Den Kongelige Livgarde. Fire hætteklædte mænd nærmer sig den bygning, hvor han og flere andre værnepligtige står vagt.

Den ene af mændene er blevet genkendt som én, politiet har efterlyst, og de værnepligtige har fået ordre på at anholde manden, hvis han nærmer sig.

Det gør han nu, og efter et par minutters tumult får fire værnepligtige anholdt manden, lagt ham i strips og kropsvisiteret ham.

Scenariet er en del af den træning, som Livgardens værnepligtige får af politiet. Vagtholdet er nemlig en del af den strategiske reserve, som det blev besluttet ved det indeværende forsvarsforlig, skal stå på højt beredskab for politiet fra 1. december 2019.

”Øvelsen går i høj grad ud på at få procedurerne på plads i forhold

til os og politiet og få de sidste nervebaner knyttet sammen,” siger oberstløjtnant Torben Egidiussen, der er chef for Uddannelsesbataljonen ved Den Kongelige Livgarde.

Ud over et vagthold på 90 værnepligtige fra Livgarden består den strategiske reserve af cirka 300 soldater fra Hærens Stående Reaktionsstyrke. Soldaterne skal støtte politiet i forbindelse med større uvarslede hændelser. For eksempel i forbindelse med terror eller andre kriser, hvor politiet pludseligt har brug for ekstra ressourcer til bevogtningsopgaver.

Undervisning i magtanvendelse

Politiets træning af de værnepligtige indebærer blandt andet undervisning i magtanvendelse.

”Når de (soldaterne i den strategiske reserve, red.) er indsat, er de indsat med beføjelser som en politimand, og derfor skal deres magtanvendelse også tilpasses det

forhold. For eksempel kan de anholde, men beføjelserne knyttes til den enkelte opgave,” forklarer politikommissær Claus Silkjær, der er leder af afsnittet for ekstern uddannelse på Politiskolen.

”De kan i princippet det samme som en politimand. Derfor er der også en polititjenestemand til stede ved alle objekter, de er indsat ved, for at råde og vejlede,” siger han.

Ekstra vagthold

Livgarden har oprettet et ekstra vagthold, hvilket i august betød, at yderligere 90 værnepligtige mødte ind på kasernen i Høvelte.

”Selve opgaven med den strategiske reserve er jo ny, men selve indholdet i opgaven er ikke ny for os. Livgarden har jo gennemført bevogtning i mange hundrede år, og det er også det, vi er udvalgt til opgaven på baggrund af,” siger Torben Egidiussen.

Selv om Livgardens værnepligtige er vant til at stå vagt ved de kon-

gelige slotte og palæer, kræver det ifølge Claus Silkjær en tankegangsændring for soldaterne at bevogte for politiet – i civilt terræn – hvor formålet er at skabe tryghed for befolkningen.

”Der er nogle ting, som er anderledes, når man bevogter i den kontekst, som Livgarden normalt gør, hvor de jo egentlig skal holde verden ude. Det kan vi som politimænd ikke gøre. Det skal være en tryghedsskabende indsats, og så skal man tage imod borgeren, der kommer og henvender sig pænt. Så der er et mindset, der skal ændres fra ’træd væk fra palæet’ til ’vi er her for at passe på jer, fordi sådan og sådan,’” siger han.

Kaotiske situationer

Derudover går politiets undervisning af de værnepligtige også ud på at forberede dem på de forskellige scenarier, de kan komme ud for, hvis beredskabet skulle blive aktiveret. Der kan nemlig i sa-

gens natur godt være voldsomme hændelser, der er gået forud for indsættelsen.

”Beredskabsvagtholdet består jo af unge mennesker, så vi lægger meget vægt på at forklare dem, hvad de måske vil kunne møde derude,” siger Claus Silkjær og fortsætter:

”Ja, det er unge mennesker, men det er også højt motiverede unge mennesker, der selv har søgt ind til det her, så på den måde er jeg ikke bekymret for deres opgaveløsning. Og det er meget erfarne befalingsmænd og polititjenestemænd. Det er ikke sådan, at de bliver sat ud et eller andet sted i København, og så skal de klare sig selv.” ■

DEN STRATEGISKE RESERVE

Forsvaret skal opstille en strategisk reserve på omkring 400 soldater.

Det fremgår af forsvarsforliget for 2018-2023.

Anvendes som bistand til politiet ved større uvarslede hændelser som for eksempel terror eller andre kriser, hvor politiet pludseligt har behov for ekstra ressourcer.

Operationen kaldes Vidar.

Forsvarets soldater forventes primært at løse bevogtningsopgaver og lave checkpoints.

Reserven udgøres af to dele:

Et vagthold af værnepligtige (ca. 90) fra Den Kongelige Livgarde. På beredskab fra 1. december 2019.

Ca. 300 soldater fra Hærens Stående Reaktionsstyrke. På beredskab fra 1. februar 2020.

De værnepligtige skal kunne stille med kort varsel – enten på to eller 12 timer.

Hovedstyrken skal stille inden for 12 timer eller syv dage.

Den strategiske reserve skal kunne indsættes i op til syv dage.

Indsættelsen foregår under ledelse af politiet.

”VI LEVER OG ÅNDER FOR DEN FORTROLIGE SAMTALE”

Rundt omkring på Forsvarets tjenestesteder står medarbejdere fra Organisationen for Personlig Rådgivning og Kollegastøtte klar til at hjælpe dig og dine kollegaer med alt fra stress til konflikter. Alt er fortroligt – og intet er for småt til at blive løftet.

AF EMMA KIRKETERP / FKO

KOLLEGASTØTTE Måske ved du det allerede, men bag forkortelsen OPRK gemmer sig 135 af dine kollegaer. De er klar til at hjælpe dig, hvis du oplever stress, mistroivsel, er i konflikt med en anden medarbejder eller chef, eller er blevet krænket eller mobbet på din arbejdsplads.

”For mig er det jo et mål i sig selv, at OPRK’erne bliver brugt. Ikke i et håb om at der er mange problemer og sager derude, men at de sager og problemer, der er, bliver løftet og løst hurtigst muligt og bedst muligt,” siger Kristina Garth-Grüner, der er ledende rådgiver i OPRK.

OPRK står for Organisationen for Personlig Rådgivning og Kollegastøtte, og de 135 medarbejdere har hver især seks ugers uddannelse i konfliktmægling, kriser og traumer samt stress, kønskrænkede adfærd og mobning.

De er med andre ord klædt godt på til at håndtere forskellige sager. Og spektret for, hvornår OPRK-rådgiverne bliver bragt i spil, er da også bredt. De tager sig blandt andet af hjemtagelsessamtaler i forbindelse med udsendelser og skal støtte med psykisk krisehjælp ved særlige hændelser nationalt. Eller går ind i sager, hvor en på arbejdspladsen føler sig krænket. I sådanne tilfælde tager kollegastøtten sig ikke kun af den krænkede part men også af den anklagede krænker samt af chefen. Men langt de fleste samtaler handler dog om stress.

Diskretion er nøglen

Kristina Garth-Grüner forklarer, at der er stor forskel på, hvor meget OPRK’erne bliver brugt på de forskellige tjenestesteder. Mange ved måske ikke, at Organisationen for Personlig Rådgivning og Kollegastøtte eksisterer men kender godt til den tillidsvæk-

kende og empatiske kollega, der altid står klar til at hjælpe en videre, når man har brug for det.

”For at sikre anonymiteten, registrerer vi intet om hvem, hvor, hvordan og hvornår – kun antallet af sager inddelt på emner. Så på den måde lever vi jo skjult og går ikke ud og fejrer vores sejre eller noget. Men det er jo ikke godt at leve skjult, hvis folk ikke ved, at vi eksisterer,” siger Kristina Garth-Grüner.

I modsætningen til for eksempel Medarbejderlinjen - Forsvarets whistleblower-ordning har OPRK-rådgiverne ikke notatpligt. Det vil sige, at de ikke registrerer en sag, når de har haft en samtale med en medarbejder. Og det mener Kristina Garth-Grüner letter adgangen til dem.

”Vi lever og ånder for den fortrolige samtale. At folk kan gå til os og vide, at det, de siger, simpelthen ikke kommer videre,” siger hun.

Maria Bisgaard er ansat i 3. Eskadre og har været OPRK-rådgiver siden 2017. I den tid har hun taget sig af både indi-

viduelle samtaler om stress og mistroivsel og om debriefinger af grupper, der har været ude for voldsomme hændelser. Selv om OPRK-rådgiverne hverken kan erstatte læger eller psykologer, oplever hun alligevel, at kollegastøtteordningen er et stærkt redskab i hverdagen.

”Vi kan se kollegaen som en ligesindet – uanset rang – og tale sammen på en uforpligtende måde, hvis man er nervøs for, at det kan have indflydelse på ens ansættelse. Vi gør ikke noget, medmindre personen selv vil det. Medmindre der selvfølgelig er fare for personens eller andres liv eller helbred; så er vi forpligtet til at gøre noget,” siger kaptajn-løjtnant Maria Bisgaard.

Hjælp til at komme videre

Kaptajn Søren Sørensen har været OPRK-rådgiver i tre år og arbejder til dagligt i det nationale maritime operationscenter i Karup. Lige som Maria Bisgaard har han også små og store sager. Men han oplever, at kollegastøttens fordel ligger i, at man

bare kan tage fat i ham ved kaffeautomaten og få en uforpligtende samtale.

”Vi er lige i nærheden. Nogle kommer og spørger, om jeg lige har fem minutter, når jeg står alene ved kaffeautomaten, og så er det nemt lige at sætte sig ind på kontoret og tage en snak. Det er noget andet end at booke en tid. For nogen er det nemmere at sige, at man snakker med en kollega om noget, og det kan virke mere legitimt end for eksempel en psykolog eller en læge,” siger Søren Sørensen.

Intet er for småt til, at man kan tage det op med sin lokale OPRK’er, påpeger ledende rådgiver Kristina Garth-Grüner. Også selv om det måske er relateret til privatlivet.

”Vi er bevidste om, at hvis man mistrives i privatlivet, så får det også indflydelse på arbejdslivet,” siger hun og fortsætter:

”Hvis man er i tvivl, er man ikke i tvivl, og så skal man bare gå til sin OPRK.” ■

Organisationen for Personlig Rådgivning og Kollegastøtte (OPRK)

Der findes i alt 135 OPRK’ere på Forsvarets tjenestesteder.

OPRK er organiseret under Forsvarets Center for Arbejdsmiljø.

Du kan tage en uformel og fortrolig samtale med din lokale OPRK, hvis du oplever blandt andet stress, mobning eller konflikter.

Derudover kan de råde og vejlede dig om andre tilbud – for eksempel psykolog eller læge.

OPRK’erne har ikke notatpligt i forbindelse med din samtale. Dog har de meldepligt, hvis de vurderer, at der er noget personfarligt under opsejling.

For at blive OPRK gennemgår medarbejderne kurser i konfliktmægling, håndtering af kriser og traumer samt kønskrænkende adfærd, mobning og stress.

Ved du, hvem din lokale OPRK-rådgiver er?

Find en liste over dem på intranettet/FIIN.

Telefonnummeret til OPRK:

32 66 51 63

E-mailadresse:

FPS-KTP-OPRK

 FORSVARSMINISTERIET

MEDARBEJDERLINJEN

Whistleblowerordningen

Medarbejderlinjen er en whistleblowerordning, som dækker hele Forsvarsministeriets koncern inkl. departement og alle styrelser.

På Medarbejderlinjen kan medarbejdere henvende sig vedrørende kritiske forhold. For eksempel hændelser som findes uhensigtsmæssige, urimelige eller ulovlige.

Henvendelse til medarbejderlinjen kan ske til:

Medarbejderlinjen

c/o Forsvarsministeriets Interne Revision (FIR)
Kastellet 14c, Artilleristok
2100 København Ø.
Tlf: 728 10100 (kl. 9-15 på hverdage)
E-mail: medarbejderlinjen@mil.dk

Vi kan godt være ordentlige i Hæren og samtidig have en hård tone

generalmajor
Michael Lollesgaard

Generalmajor Michael Lollesgaard

HÆRCHEF:

“GRUNDLÆGGENDE SKAL MAN OPFØRE SIG ORDENTLIGT!”

Når den nye chef for Hæren tager rundt blandt enhederne, er mobning og krænkende adfærd et af hans vigtigste punkter. Det sker efter flere sager i pressen om netop mobning og krænkelse i Forsvaret. Michael Lollesgaard finder den type opførelse helt uacceptabel.

AF SIMON J. ELBECK / FKO / FOTO: HERI HAMMER NICLASSEN

ORDENTLIGHED

Efter godt to måneder i stolen som chef for Hæren har generalmajor Michael Lollesgaard ikke haft meget tid på kontoret i Karup. Tiden har været prioriteret til at tage rundt i landet og møde Hærens enheder, chefer og især soldater.

Og ud over, at der skal indkøbes og indføres nyt materiel og opbygges en ny kampklar brigade, så har der på alle besøg især været ét emne, der fyldte på dagsordenen: ordentlighed. Michael Lollesgaard vil grundlæggende have, at soldaterne opfører sig ordentligt. Det betyder en klar afstandtagen fra de sager om mobning og krænkende adfærd i Forsvaret og særligt Hæren, som har fyldt i pressen i efteråret.

“Det er helt uacceptabelt!”, lyder det kort og godt fra hærchefen.

“Det er et prioriteringsområde, at vi skal undgå mobning og krænkelse fremover. Jeg synes, at vi har taget fat på det ret drastisk på alle niveauer i Hæren og har sagt, at hver gang vi har chefmøde eller ledelsessamling, så er det et punkt på dagsordenen. Vi får fokus på det og får diskuteret sager og dilemmaer, der ligger i dem, for vi vil simpelthen ikke acceptere det,” siger Michael

Lollesgaard til Forsvarsavisen.

“Der er sager om både mobning og krænkende adfærd. Jeg vil have, at der er nultolerance i de her sager. Og det samme har forsvarsministeren sagt. Jeg vil gå så langt som til at sige, at hvis man efter en auditorundersøgelse bliver straffet for mobning eller krænkende adfærd, så mener jeg, at man kraftigt skal overveje, om man hører til i Hæren. Jeg siger det for at sende det budskab, at jeg ikke vil have det her i Hæren.”

Du taler om dilemmaer, og det samme gør mange soldater. Hvor går grænsen mellem den hårde tone i Hæren og så direkte mobning?

“Jeg ser slet ikke nogen sammenhæng. Vi kan godt være ordentlige i Hæren og samtidig have en hård tone. “Du skal være hurtigere” og “KOM NU!” har jo ingenting med mobning at gøre. Vi stiller krav til vores folk, og alle ved godt, hvad mobning og krænkende adfærd er. Der er ikke nogen undskyldning, når vi ser sager om mobning og krænkelse. Alle kan jo se, at det er forkert. Og når alle kan se, at det er forkert, så skal det ikke forekomme.”

Men hvorfor forekommer det så?

“Mange af sagerne er i værnepligten. Det skyldes mange forhold, men blandt andet

det, at vi afspejler det omgivende samfund. Hvis du går ud i det civile på for eksempel et gymnasium, så kan du høre en meget hård tone, og den kommer også ind til os i Forsvaret. Vi forsøger at lave det om, fordi – som jeg sagde – ordentlighed er vores mantra. Men det tager tid. En anden grund kan være, at vi har meget unge befalingsmænd, der underviser de værnepligtige. Langt de fleste af dem er supergode. Men der er også nogle, der er svagere og tror, at de kan styrke deres autoritet ved at gøre sådan nogle ting her. Det er helt uacceptabelt.”

Har det overrasket dig, at det findes, og omfanget af det?

“Nej, ikke rigtigt. Det er jo alle steder. Men jeg tror og håber ikke, at Forsvaret er et værre sted end andre steder. Derfor ser jeg frem til den empiri, vi nu får med den kommende Arbejdspladsvurdering (APV), undersøgelsen af krænkende adfærd og værnepligtsundersøgelsen. Men uanset hvad, så er én sag én sag for meget.”

Så hvis du skal sige noget til soldaterne, hvad er det så?

“Ordentlighed! Ordentlighed i tale og ordentlighed i optræden. Hvorfor skal man isolere et enkelt menneske i en gruppe og udstille det? Det er jo helt imod vores grundlæggende virksomhedskultur, hvor

det gælder om at skabe sammentømrede enheder, hvor vi kan stole på hinanden, og hvor vi har hinandens ryg. Og det får vi ikke ved at mobbe eller krænke hinanden.”

Hvor ligger ansvaret henne? Hvor meget af ansvaret ligger her på skrivebordet hos dig?

“Altså alt, hvad der foregår i Hæren, er grundlæggende mit ansvar. Derfor påtager jeg mig også det her ansvar ved, at vi har så stort fokus på det. Jeg leder igennem mine chefer og på alle mine besøg, og når jeg er ude at tale med soldater, er det et område, jeg nævner. Og så håber jeg på, at det spredes sig. Så det har et kæmpe ledelsesfokus i Hæren, fordi vi ikke kan leve med det, og det er kontraproduktivt i forhold til at skabe enheder.”

Hvad er Hæren for en arbejdsplads om fem år?

“Jeg tror på, at om fem år har vi vores fuldt bemandede, kampklare brigade med alt det grej, den skal have. Og skal jeg se lidt lyst på det, så er det et forsvar, hvor vi har prøvet på at få ryddet ud i dårlige sager om krænkende adfærd, hvor ledelsen er styrket, og så er det et forsvar, der er i god balance mellem de aktiviteter og belastninger, som vi putter på vores folk,” siger Michael Lollesgaard. ■

Der er en stor gruppe af tidligere udsendte, der på grund af det store fokus på de skadede veteraner ikke identificerer sig selv som veteraner. Men de fortjener også tak og positiv opmærksomhed.

Initiativtager til Engage
Jeppe Michael Jensen

© 2019 MILITÆRFOTO

Magtens Korridorer spiller også i år på Engage. Bandet har været med på Engage siden det første år og er nærmest blevet et slags husorkester.

ENGAGE UDVIDER MED FESTIVAL I SKIVE

Engage siger tak til flere veteraner med en ekstra festival, der skal finde sted i Skive. Festivalen vil tale veteranbegrebet op og nå flere tidligere udsendte.

AF ANDERS V. FRIDBERG / FKO

FESTIVAL Musikglade veteraner i Jylland – og alle andre – får til august mulighed for at høre Magtens Korridorer, Carpark North, Scarlet Pleasure, Frog Leap, Pernille Rosendahl og endnu et stort musiknavn, når Engage-festivalen udvider med en festival i Skive.

Udvidelsen med en festival i Jylland i 2020 kommer fire år efter, at Engage gjorde sit indtog på festivalscenen med den første Engage-festival på Refshaleøen i København i 2017.

”Det har fra begyndelsen været et ønske, at Engage skulle være landsdækkende for at komme ud til flere veteraner. Anledningen til at udvide kom, da vi fik en henvendelse fra Christian Arildsen (den daværende chef

for Ingeniørregimentet, red.) som tilbød at hjælpe med at lave Engage på Skive Kaserne,” fortæller Jeppe Michael Jensen, der er initiativtager til Engage og stifter af Veteranfonden, der står bag festivalen.

Jeppe Michael Jensen var selv udsendt til Bosnien af Beredskabsstyrelsen i 1993, og han blev alvorligt såret ved et angreb, hvor flere af hans kolleger blev dræbt.

Engage West afholdes på Skive Kaserne den 22. august, mens Engage East finder sted på Refshaleøen den 23. maj. Musikprogrammet på de to festivaler bliver det samme.

”Det har været vigtigt for os at udvide i Jylland, blandt andet for at gøre det nemmere for jyske veteraner at deltage. Vi har fået henvendelse fra flere

interesserede kommuner, men kombinationen af en stor lokal opbakning, og at vi med Engage på Ingeniørkasernen har festivaler i hver sin ende af landet, gjorde, at vi valgte Skive,” forklarer Jeppe Michael Jensen.

Veteraner skal tales op

Engage er en tak til alle tidligere udsendte. Derfor har de gratis adgang. Men Jeppe Michael Jensen vil mere end at sige tak til veteranerne.

”Jeg vil gerne tale veteranbegrebet op. Jeg vil gerne nå ud til og skabe opmærksomhed omkring alle de veteraner både i og uden for Forsvaret, der har det godt. Der er en stor gruppe af tidligere udsendte, der på grund af det store fokus på de skadede veteraner ikke identificerer sig selv som veteraner. Men de

fortjener også tak og positiv opmærksomhed,” siger Jeppe Michael Jensen.

Han er selv træt af at blive mødt med en forventning om, at han på grund af sin missionshistorie nok har en diagnose.

Håber på 5.000 gæster

Jeppe Michael Jensen håber, at Engage 2020 i Skive kan tiltrække omkring 5.000 gæster, mens målet i København er 8.000. I 2019 gik omkring 6.500 mennesker gennem tælleapparaterne på Refshaleøen – omkring en tredjedel af dem var veteraner.

”Vi ved allerede, at der kommer mange fra Forsvarets ledelse, men vi håber også at se mange veteraner og mange, som måske bliver veteraner engang,” siger Jeppe Michael Jensen. ■

Engage er en tak til mennesker, der har været udsendt for Danmark. Engage vil også oplyse om veteraner, skabe sammenhold og fællesskab mellem veteraner og støtte initiativer for veteraner.

Den første Engage-festival blev afholdt på Refshaleøen i København i 2017.

Engage East ynder sted på Refshaleøen den 23. maj. Engage West afholdes på Skive Kaserne den 22. august.

Veteraner har gratis adgang til festivalerne. Engage arrangeres af Veteranfonden.

Foto: Presseofficer Kim, OIR Hold 10

SUPER-RADAR VENDER HJEM FRA IRAK

Siden januar 2016 har Air Control Wing haft en radar og tilhørende personel udsendt i kampen mod ISIL. Missionen skulle blot have varet et år, men den var så succesfuld, at den er blevet til Flyvevåbnets længste udsendelse.

AF ATLE LIST JOHANSEN / ACW

HJEMTAGNING

Midt i Iraks ørken, omkring 200 km vest for Bagdad, har Air Control Wings mobile radar i næsten fire år overvåget al lufttrafikken i den centrale del af Irak og Syrien under Operation Inherent Resolve. Overvågningen har gjort det muligt for den amerikansk-ledede koalition at bekæmpe Islamisk Stat (ISIL) endnu mere effektivt og sikkert.

"Ved at vi har overvåget luftrummet og har guidet fly over kamppladsen, har vi støttet de militære operationer på jorden, så de blandt andet kunne få flystøtte til at bekæmpe ISIL," siger oberst Kern Oddershede, der er chef for Air Control Wing.

Men den 1. december 2019 stoppede radaren med at dreje og sende luftbilleder fra området, og i løbet af december bliver den transporteret tilbage til Danmark efter fire år i Iraks ørken. Grunden til, at den har været af sted så længe, er blandt andet, at amerikanerne har været så tilfredse med radaren, at de ad flere omgange har

bedt de danske politikere om at beholde den i missionen.

"Det er især den utroligt høje driftssikkerhed, de allierede har sat stor pris på. Igennem hele perioden har radaren bidraget afgørende til det samlede luftbillede over 95 procent af tiden. Det er også, hvis vi tæller tid til eftersyn og vedligehold med", siger Kern Oddershede.

Blot få soldater

Der er kun er syv soldater fra Air Control Wing udsendt ad gangen. Deres chef fremhæver de erfaringer, man gjorde sig i Afghanistan allerede tilbage i 2013-2014 samt teknikernes generelt brede anvendelighed som årsag til de høje procentsatser og til, at man kan løse opgaven med kun syv mand.

"De har virkelig et højt fagligt niveau, og vores teknikere er så gode, at amerikanerne har bedt dem om at vise, hvordan de vedligeholder vores udstyr. Teknikerne skal virkelig have ros for deres indsats", lyder det fra Kern Oddershede.

En anden årsag til, at Air Control Wing kan "nøjes" med at sende så få soldater af sted, er, at ra-

daren står på en amerikansk base, hvor den er beskyttet, idet den deler lejr med det danske træningsbidrag. Uden de udsendte fra Hæren og deres støtte ville det ikke have været en mulighed at udsende så få.

Operatører forbliver i missionen

Nu er det dog slut. Radaren skal hjem og opdateres, så den også de næste mange år kan bruges til at overvåge luftrummet og være med til at værne om Danmarks sikkerhed.

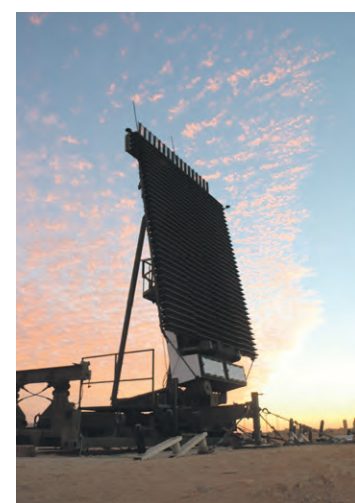
"Den skal hjem, men den kommer ikke til at stå stille. Vi skal bruge den til at træne krise- og krigsopgaver, hvor den er vores mobile radar. Så hvis en af de faste radarer bliver ødelagt, tager den over, så vi stadig kan guide kampfly og holde øje med luftrummet over Danmark," forklarer Kern Oddershede.

Det er dog langt fra slut med Air Control Wings bidrag til Operation Inherent Resolve. Danske operatører, der modtog og arbejdede med billederne fra radaren, vil stadig sidde side om side med ameri-

kanske kollegaer og guide fly over Mellemøsten for at bekæmpe ISIL.

"På direkte anmodning fra USA har man fra dansk side valgt at forlænge operatørbidraget. Altså dem, der sidder og har kontrollen med flyene. For os hos Air Control Wing og for Flyvevåbnet generelt har det stor faglig værdi at forblive dernede. Hvad der sker operativt i et skarpt miljø over Mellemøsten, er ikke noget, vi ser her i Danmark, men det er sammenlignelige situationer, vi nationalt skal kunne operere i. Derfor er det rigtig god erfaring, vi gør os. Intensiteten er markant højere, hvilket udfordrer og styrker den enkelte operatør," siger Kern Oddershede.

De danske operatører er også udsendt i Operation Inherent Resolve, men opererer fra De Forenede Arabiske Emirater. Det er herfra, at de og resten af koalitionen modtager data fra andre radarer og fly over hele Mellemøsten, så de kan koordinere og kontrollere, hvad der sker i luften over kamppladsen og de nærliggende områder. ■

FAKTA

Radaren har i over 95 procent af sin tid i Irak aktivt overvåget luftrummet over Irak og Syrien.

Over 100 mænd og kvinder har de seneste fire år været udsendt til Irak for at holde radaren kørende og bemandede operationsrummet i UAE.

STØVSKYER FORBEREDER PILOTER PÅ UDSENDELSE TIL MALI

I den amerikanske ørken tæt ved grænsen til Mexico træner helikopterpiloter og besætningsmedlemmer flyvning i støvskyer og sandhvirvler, der skal gøre dem klar til udsendelse i Mali.

AF JULIA LIBERATI / FKO / FOTO: HENRIK KASTENSKOV

CALIFORNIEN Langt ude i horisonten tårner bjergsider sig i kontrast til den flade ørkenjord op mod den lyseblå himmel. Solen bager ned på ørken-sand og sten, som piloterne om lidt skal lande Forsvarets EH101-helikopter i.

Piloter og besætningsmedlemmer fik i efterårets første måneder træning i landinger, take off og transportflyvninger, som de får brug for, når de fra december 2019 er udsendt til Mali som en del af den franske Operation Barkhane.

”Når man skal flyve og operere i sand, der hvirvler op om helikopteren som en sandstorm, giver det nogle helt andre referencepunkter for piloterne, der næsten ikke kan se noget, og her har de brug for den guidance (vejledning, red.) besætningsmedlemmerne kan give dem ved at kigge ud af døre og rampen,” fortæller major Morten Henriksen, der er detachment commander på øvelsen Brown Out på den amerikanske El Centro Naval Air Facility i Californien, USA.

Støvlandinger og gods i slynge

På Brown Out træner piloter og besætningsmedlemmer de såkaldte dust-landings, hvor de øver sig i at lette og lande i støvskyer, og dust cargo with sling, som det hedder, når helikopteren får fastgjort gods i en slynge, der sidder fast på en krog under helikopteren.

”Det er ikke en træning, der ligger fast i piloternes og besætningsmedlemmernes uddannelsesplan, så når vi skal løse opgaver i ørkenområder, skal vi ud og træne i et område, hvor hele besætningen på helikopteren kan få mulighed for at træne procedurer under sikre og trygge forhold,” siger major Morten Henriksen.

Uden for basen i El Centro er der et stort ørkenområde, hvor helikopteren kan flyve frit, og hvor besætningen kan udpege de helt

rigtige områder til at træne med lige præcis den mængde sand og sten, som de forventer at møde i Malis ørken. Og så regner det sjældent, hvilket gør basen til et oplagt sted at træne.

Som at parkere med lukkede øjne

En svag vind får de små, tørre og støvede buske til at svaje forsigtigt i det øde ørkenlandskab. I det fjerne slår lyden af rotorblade stilheden i stykker, og en stor skygge fra EH101-helikopteren bevæger sig hurtigt over sandet. Der kommer pludselig vind i buskene, og en støvsky former sig og står op i luften. Helikopteren slår hjulene ud – skråner næsen opad, og imens den langsomt nærmer sig jorden, omslutter sandet helikopteren, så den til sidst forsvinder i sandhvirvlen.

”Man skal forestille sig, at det er som at skulle parkere en bil, hvor man ikke kan se ud ad forruden, og hvor man lukker øjnene de sidste meter, inden den er i båsen,” fortæller kaptajn VAN, der er pilot på EH101-helikopteren.

For at han kan lande helikopteren sikkert, skal den nøje beskrive procedure for, hvordan besætningsmedlemmerne og piloterne kommunikerer med hinanden, følges til punkt og prikke.

”Der er nogle helt faste højder og hastigheder, piloten skal ramme, imens piloten ved siden af hele tiden aflæser og melder om tal og højder på skærmene. Vores besætningsmedlemmer, der sidder i kabinen og har en bedre udsigt bagud, fortæller os hele tiden, hvad de ser, og forklarer os, hvordan helikopteren opfører sig på de allersidste meter på vej ned mod jorden,” fortæller VAN.

Sværhedsgraden ved støvlandinger er væsentligt højere end ved almindelige landinger i Danmark, og derfor er det vigtigt, at besætningen får trænet landingerne, inden de bliver sendt på en skarp opgave i Mali.

”Det er almindeligt kendt, at støvlandin-

Forholdene for træningen på El Centro er helt optimale. Lige uden for heget ligger en stor ørken, hvor helikopterbesætningen frit kan træne at lande og flyve i støvskyer.

ger er forbundet med en høj risiko. Så jo flere gentagelser vi har her i USA, jo bedre og mere sikkert kommer det til at foregå, når vi deployerer til Mali,” siger VAN.

Smagsprøve på udsendelse

På øvelsen er det ikke kun piloter og besætningsmedlemmer, der får trænet vigtige elementer og får erfaringer, der kan forberede dem på at skulle udsendes til Mali. I hangaren står et hold på 16 mand klar til at efterse, reparere og klargøre helikopteren, så den hver eneste dag er klar til at flyve.

”Det er et meget ungt teknisk personale, vi har med herover, og mange af dem har ikke prøvet at arbejde under de forhold, en udsendelse byder. Ved at være med her på øvelsen får de en smagsprøve på, hvordan det er at arbejde et sted, hvor man måske ikke har alting lige ved hånden hele tiden,” siger detachement commander, major Morten Henriksen.

Det kan flymekaniker Magnus genkende. Han blev færdig som flymekaniker for to år siden, og han arbejder nu hen imod at færdiggøre sin mekaniker-typeuddannelse på EH101'eren.

”Det er interessant at prøve noget andet end det, jeg er vant til hjemmefra. Her skal vi være klar til at modtage og sende helikopteren af sted hver dag, så det her er lidt mere i den skarpe ende.”

Han mener, at øvelsen i Californien har været en god måde for ham at forberede sig på omstændighederne i Mali.

”Nu har jeg set med egne øjne, hvad der sker, når man flyver i det her miljø. Det tager ikke så mange dage at finde ud af, at helikopteren bliver fyldt med sand, og at der kommer nogle skader på helikopteren, som vi skal være gode til at tage i opløbet. Det er godt, at vi nu er nogle, der har prøvet det før, så vi ikke skal til at finde på noget helt nyt, når vi skal til Mali,” siger Magnus. ■

HELIKOPTEREN SKAL VÆRE FLYVEKLAR HVER DAG

Dagligt vedligeholdelses- og rengøringsarbejde med helikopteren er afgørende for, at piloter og besætningsmedlemmer kan nå at få den træning, de skal have, imens de er på øvelsen Brown Out.

AF JULIA LIBERATI / FKO / FOTO: HENRIK KASTENSKOV

FLYMEKANIKER

Støvsugerens tændes, pudsekludene og lappegrejet findes frem, og værktøj og små kameraer kommer op af værktøjskassen. Motorerne bliver hurtigt kølet ned med to store blæsere, så alle mand med det samme kan komme i gang med at rengøre, efterse og reparere alle hjørner og afkroge af helikopteren.

Når helikopteren triller ind i hangaren efter dagens træning, står 16 mand nemlig klar til at begynde det seks timer lange arbejde med at gøre helikopteren flyveklar til næste dags træning.

”Når vi arbejder i miljøer med sand, så er der ekstra slid på motorerne og rotorbladene, så det er vi nogle flere folk til at tage os af her, end der vil være derhjemme,” siger flyveroverkonstabel Magnus, der er med som flymekaniker.

En af de særlige ting, der er ved at flyve med helikopter i sandmiljøer er, at rotorbladene skal beskyttes af bladtape, der mindsker slid på metallet. En af Magnus' opgaver under øvelsen er at efterse og reparere bladtape på helikopterens fem rotorblade.

”Sandet rammer rotorbladene med en høj fart, og det slider. Bladtape er på for at komme det slid i forkøbet, for så er det nemlig tappen, der bliver slidt, og ikke metallet. Det er en slags levetidsforlængelse,” siger Magnus.

Arbejdet med at reparere bladtape på ro-

torbladene består i at vaske dem af for derefter at efterse og reparere hver lille kvadratmillimeter tape for sandkorn, ridser og revner.

Nyt miljø giver nye udfordringer

Det er et stort arbejde at holde en helikopter flyveklar hver eneste dag, når man står i en hangar på den anden side af Atlanten. Holdet skal vænne sig til at arbejde i et andet og nyt miljø, hvor der hele tiden skal findes nye løsninger.

”Faciliteterne i Karup er nogle af verdens bedste, når det kommer til at vedligeholde og reparere helikoptere. Her møder vi udfordringer lige fra, at strømudtag i stikkontakterne og montagen til vores vandslanger er anderledes, til at kommunikationen hjem til er ni timer forskudt,” siger kaptajn Sebastian, der er leder af vedligeholdelseholdet.

Han mener, der ligger meget god læring i at være med på øvelsen i Californien.

”Det er vigtigt, vi får et overblik over de ting, vi har med, så vi kan vurdere, om det er dækkende, eller om vi skal have pakket mere til udsendelsen. Og så får vi her muligheden for at få en idé om helikopterens normalbillede i sand. For helikopterstellet ser anderledes ud, når den flyver i sand, end når den eksempelvis flyver over vand derhjemme.”

Når helikopteren er klarmeldt efter dagens lange arbejde, venter der kun holdet en grundig vask af helikopterens motor den næste morgen, inden den er klar til at flyve i støv med den næste besætning. ■

Operation Barkhane

Operation Barkhane er en franskledet operation, der er etableret til bekæmpelse af terrorisme i Sahelregionen i det nordlige Afrika. Operationsområdet dækker Burkina Faso, Tchad, Mali, Mauretanien og Niger.

Operationen består p.t. af omkring 4.500 franske soldater, og der indgår desuden p.t. et helikopterbidrag fra Storbritannien og et bevogningsbidrag fra Estland.

Danmark bidrog i 2013 til Operation Serval, der gik forud for Operation Barkhane, men Danmark har ikke tidligere bidraget med militære kapaciteter til Operation Barkhane.

Det danske bidrag til Operation Barkhane består af to EH101-transporthelikoptere og op mod 70 mand, der skal udsendes til Mali.

Det danske bidrag skal løse transportopgaver af både materiel og personel.

Det første hold er taget af sted til Mali i december 2019, og bidraget slutter med udgangen af 2020.

Kilde: fmn.dk og Forsvarskommandoen

DANMARKS MILITÆRE RÅDGIVNING VED EASF I KENYA SLUTTER

Efter 10 år indstilles den fælles nordiske støtte til Eastern Africa Standby Force i rammen af NORDEFECO.

Forsvarsavisen besøgte hovedkvarteret i Nairobi under en planlægningsøvelse, hvor otte medlemslande deltog.

TEKST OG FOTO: BIRGIT BAUNEHØJ / FKO

NAIROBI "Hvilke muligheder har I for at tilkalde forstærkning? ... Hvis I ser et drab på grænsen, har I så lov til at gå ind over grænsen og anholde gerningsmændene? Det er nogle af de spørgsmål, I skal stille politiet."

Ordene kommer fra kaptajn John, der er i færd med at instruere cirka 20 soldater og politifolk i sin stab, der kommer fra otte forskellige lande i det østlige Afrika, nemlig Burundi, Comorerne, Etiopien, Kenya, Rwanda, Seychellerne, Sudan og Uganda.

Eastern Africa Standby Force (EASF) hovedkvarter afholder en uges planlægningsøvelse i Nairobi i Kenya, hvor cirka 100 soldater og politifolk civile specialister fra otte medlemslande er dukket op for at være med. EASF er bare en ud af fem regionale sikkerhedsorganisationer under den Afrikanske Union (AU). Alle fem kan mønstre en styrke bestående af soldater, politifolk og civile specialister fra nationerne beliggende i den pågældende region, som sammen kan indsættes i en konflikt et sted i Afrika.

Fuld operationel kapacitet

Danmark og de nordiske lande har siden 2009 støttet EASF med blandt andet militære rådgivere og penge til blandt andet kommunikationsudstyr, der gør EASF bedre rustet til at deployere til kriseområder, hvis den Afrikanske Union måtte ønske det. Pengene er kommet fra blandt andet Freds- og Stabiliseringsfonden og det nordiske samarbejde NORDEFECO.

Men nu er det slut. De danske og nordiske militære rådgivere ved EASF's fælles nordiske rådgiverstab er på vej hjem fra den kenyanske hovedstad Nairobi efter 10 års arbejde i EASF. Målet har været at give EASF's hovedkvarter fuld operationel kapacitet til at kunne blive indsat i en krise

Eastern Africa Standby Force består af både soldater, civile specialister samt af politifolk fra 10 østafrikanske lande.

Otte ud af de 10 medlemslande i Eastern Africa Standby Force deltog i planlægningsøvelsen i Nairobi, Kenya.

Instruktør kaptajn John.

Øvelsens øverstkommanderende er fra Sudan.

Oberst Claus H. Pedersen.

eller konflikt et sted i Afrika. Den danske støtte på det militære område vil fremover blive varetaget i en anden ramme end NORDEF-CO. Udenrigsministeriet har ansat en civil rådgiver med militær baggrund på den danske ambassade i Kenya, som vil fortsætte det militære samarbejde med blandt andre Finland.

”Vi har det seneste års tid gennemført en række uddannelser og øvelser for at gøre EASF klar til en eventuel deployering. Og denne øvelse er den sidste øvelse af det militære hovedkvarter, hvor vi har øvet, hvordan militæret planlægger en deployering i en international mission,” fortæller Danmarks militære rådgiver i EASF, oberst Claus H. Pedersen.

De fem regionale sikkerhedsorganisationer under AU har på skift en seks måneders periode, hvor de hver især står først for, hvis der skal deployeres til en krise eller konflikt i Afrika. EASF har en sådan periode frem til den 31. dec. 2019.

Fire danske militære instruk-

tører med baggrund i Forsvaret og Hjemmeværnet er på besøg i Nairobi i denne uge i juni for at bistå Claus Pedersen i øvelsen.

”Min rolle er at være vejleder og instruktør for EASF hovedkvarter under denne øvelse,” fortæller John, som er instruktør og udsendt kaptajn fra Hjemmeværnet. De tre andre instruktører tæller en fastansat i Forsvaret og to reserveofficerer, der har været med til øvelser i regi af EASF tidligere hen.

”Min brigadestab planlægger en indsættelse i det fiktive land Carana, hvor EASF skal ind og agere stødpude og hjælpe mod en humanitær krise med internt fordrevne flygtninge (op til et valg, *red.*), hvor der kunne være en del rebeller i landet, som der også skal tages højde for,” lyder det fra John. Alle fire stabe i den store sal – der hver især har en dansk instruktør tilknyttet – består af 15-25 soldater og politifolk fra forskellige lande i EASF-samarbejdet, og de øver alle det samme scenarie.

Målet med øvelsen er at skabe fred og stabilitet i Carana, og der

arbejdes på højtryk ved de fire stabe, så de kan blive klar til briefingerne med øvelsens øverstkommanderende, som er en brigadegeneral fra Sudan.

En politisk dimension

EASF har eksisteret i 15 år, hvoraf Claus H. Pedersen har været med de seneste knapt tre år, og han synes, udviklingen af EASF har været positiv.

”Jeg synes, vi er nået langt. Vi satte os et mål med, at vi ville styrke EASF’s operative hovedkvarter kapacitet. Og det, synes jeg, vi er lykkedes med.”

EASF har – som regional sikkerhedsorganisation – en politisk dimension, hvor de ti medlemslande har et forum, hvor de mødes to gange om året. Her kan de løse sikkerhedspolitiske problemer i regionen, før de bliver u håndterbare. Eksempelvis har landene talt om valg på Comorerne, efterårets krise i Etiopien og krisen i Sydsudan. ”Og det er en succes, fordi vi her har medlemslande, som traditionelt set er fjender,” lyder det fra

den danske EASF-rådgiver.

Indsatsen værd

Når man efter 10 år skal se på, hvad Danmark har fået ud af at have haft militær rådgivning i Nairobi, er svaret fra oberst Claus H. Pedersen klart.

”Hvis man tror på, at afrikanerne selv skal løse deres problemer, så synes jeg, at Danmark for en relativ beskedent indsats faktisk får stor værdi for pengene. I disse dage hvor migration fylder meget i den danske bevidsthed, kan den fred og stabilitet, som EASF er med til at skabe i den her region, godt gavne danskerne,” siger Claus H. Pedersen og fortsætter:

”Skal Danmark så bidrage til det eller ej, det vil jeg lade nogle andre om at bestemme, men jeg kan kun sige med min erfaring her ned fra, at det giver god mening.” Men 10 års militær rådgivning af EASF i nordisk regi lakker mod enden ved udgangen af 2019. Dog forbliver danskerne i EASF i form af en politi-rådgiver i EASF’s hovedkvarter og en civil rådgiver

FAKTA

Eastern Africa Standby Force (EASF) er en af fem regionale sikkerhedsorganisationer under den Afrikanske Union (AU).

De ti medlemslande i EASF er Burundi, Comorerne, Etiopien, Kenya, Rwanda, Seychellerne, Sudan, Uganda, Somalia og Djibouti.

EASF består af en politi-komponent, en civil-komponent og en militær komponent, som hver har en rådgiver tilknyttet.

Formålet med EASF og de andre regionale sikkerhedsorganisationer er at højne de militære styrkers niveau og evne til at samarbejde, så de selv kan klare sikkerhedspolitiske problemer i regionen i fællesskab på opfordring fra Afrikas Union (AU).

Finansieringen til kapacitetsopbygningen af EASF kommer fra Freds- og Stabiliseringsfonden. EASF er frem til 31. december 2019 AU’s udrykningsstyrke, hvilket betyder, at EASF står først for, hvis der kommer en krise, der kræver handling, i løbet af de seks måneder.

på ambassaden. Forsvaret vil dog frem mod udgangen af 2020 støtte med instruktører fra Danmark, der sammen med Finland blandt andet vil støtte planlægningsuddannelser, hvor den civile del af EASF vil planlægge operationer med politistyrker og militære styrker. I løbet af 2020 vil den fremtidige støtte til EASF blive evalueret, da der på Afrikas Horn-programmet – som ligger hos Udenrigsministeriet og Forsvarsministeriet og kører i perioden 2018-2022 – er penge til regional kapacitetsopbygning frem til medio 2022.

”Den militære rådgivning har stået på siden 2004 og er derfor længst fremme. Og det indså man for nogle år siden, hvor Danmark, Norge og Tyskland fik styrket politikomponenten med politirådgivere (i 2014, *red.*). Og i 2018 sendte Finland så en civil rådgiver, hvilket Danmark også gjorde i 2019,” fortæller Claus H. Pedersen og understreger, at der fortsat er en britisk militærrådgiver i EASF, efter han tager hjem til Danmark. ■

Flere gange om dagen og natten kører de danske soldater en patrulje langs CMLT-lejrens hegn. Foto: Lærke Weensgaard

Leopard 1 kampvogne passerer flod i det nordlige Kosovo i september 1999. Foto: Thomas Rønn, FOV Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste

Dansk KFOR-soldater på vej hjem til lejren efter at have udført en opgave i missionsområdet i det nordlige Kosovo i juli 2003. Foto: Forsvarsgalleriet

Danske soldater kontrollerer en civil bil i hovedvagten ved CMLT-lejren, inden den får lov til at forsættes ind i lejren. Foto: Lærke Weensgaard

Hver morgen bliver de civilt ansatte i CMLT-lejren kontrolleret i hovedvagten, inden de kommer ind i lejren. Foto: Lærke Weensgaard

20 ÅR I KOSOVO: FRA KAMPVOGNE TIL BEVOGTNING

I 1999 rejste cirka 800 danske soldater til Kosovo. I dag er tallet nede på 35. På trods af NATO's lange tilstedeværelse er der stadig spændinger befolkningsgrupperne imellem og mellem Kosovo og Serbien.

AF LÆRKE WEENSGAARD / FKO

NATO Kampvogne og panserede mandskabsvogne har været en del af det danske bidrag til NATO-missionen Kosovo Force (KFOR). 20 år senere er Mercedes GD'er de eneste danske militære køretøjer i Kosovo. Udskiftningen af køretøjerne vidner om, at Kosovo har udviklet sig fra en konfliktfyldt serbisk provins til at være et forholdsvis roligt selvstændigt land.

I takt med at situationen i Kosovo er blevet forbedret siden oprettelsen af KFOR i 1999, har NATO reduceret antallet af udsendte soldater til landet fra 50.000 til 3.500. Af dem er cirka 35 danske.

Langt de fleste danske soldater har til opgave at bevogte den franske lejr Camp Marechal de Lattre de Tassigny (CMLT). De resterende arbejder blandt andet på at forbedre det stadig halvtendte forhold mellem kosovo-albanerne og serberne, der er roden i konflikten om Kosovo.

NATO ind i Kosovo i 1999

Den 12. juni 1999 kørte de første KFOR-styrker ind i Kosovo.

På det tidspunkt var Kosovo en serbisk provins i det daværende Jugoslavien. Der opstod en voldelig konflikt mellem serbiske sikkerhedsstyrker og Kosovos befrielseshær, blandt andet på baggrund af stridigheder om, hvorvidt Kosovo skulle løsrydes fra Serbien. I 1999 valgte NATO at gå aktivt ind i konflikten for at stoppe overgreb mod Kosovos albanske befolkning.

Det forklarer Jakob Brink Rasmussen, ph.d.-studerende ved Forsvarsakademiets Institut for Militærhistorie, Kulturforståelse og Krigsteori. Her har han i flere år har beskæftiget sig med konflikterne på Balkan.

"For at tvinge den jugoslaviske

præsident Slobodan Milošević tilbage til forhandlingsbordet iværksatte NATO en 78 dage lang bombekampagne mod de serbiske sikkerhedsstyrker," fortæller han.

I bombekampagnen deltog ni danske F-16-fly. Resultatet var oprettelsen af KFOR.

Robust dansk styrke

Fra begyndelsen af KFOR bidrog Danmark med cirka 820 soldater.

"Det var en relativt robust styrke, en bataljon blandt andet med kampvogne. Der var meget fokus på, at man kunne risikere at komme i kamp, hvis Serbien tog kampen op imod NATO-styrkerne," siger Jakob Brink Rasmussen.

Som led i det større KFOR-mandat var de danske styrkers primære opgave at overvåge tilbagetrækningen af serbiske sikkerhedsstyrker og demilitarisering af Kosovos befrielseshær.

De danske soldater kom dog også hurtigt ud for en yderligere opgave:

"Serbere og kosovo-albanere konfronterede hinanden i voldelige, civile demonstrationer i blandt andet det danske ansvarsområde. Her måtte de første danske KFOR-hold stille sig imellem," fortæller Jakob Brink Rasmussen.

Bevogtning og PSY OPS

I dag er det hold 41, som er udsendt til KFOR. Størstedelen af holdet har til opgave at bevogte (CMLT).

"Vi bemander hovedvagten i CMLT og kontrollerer hegnene rundt omkring lejren. I bund og grund er opgaven at vise, at vi her," siger kaptajn Terkel, delingsfører for bevogtningsdelingen hold 41A.

Hold 41A består af panseringeniører fra Ingeniørregiment, og ligesom for tidligere bevogtningsdelinger i CMLT ligger opgaverne et stykke fra deres normale arbejde:

"Så længe de grundlæggende soldaterfærdigheder er i orden, er vores arbejde i lejren en relativt nem opgave at varetage," siger kaptajn Terkel.

Den resterende del af det danske bidrag arbejder i KFOR's hovedkvarter. Opgaverne er forskellige og tæller blandt andet rådgivende roller og arbejde med psykologiske operationer (PSY OPS).

En af dem, der arbejder med PSY OPS, er major Kim, chief operations and plans, KFOR PSY OPS.

Han forklarer, at de gennem PSY OPS arbejder med at ændre adfærd og holdninger hos civilbefolkningen. Det sker blandt andet gennem tv-klip og artikler, som har en række bestemte budskaber.

"Vi vil gerne skabe tillid til KFOR og arbejder desuden også med at forbedre forsoningsprocessen mellem serberne og albanerne," siger major Kim.

Ansændt forhold

Forsoningsprocessen er dog en lang kamp, da der lige nu ikke er udsigt til, at forholdet mellem Serbien og Kosovo bliver bedre. Det vurderer Balkan-ekspert Christian Axboe Nielsen, lektor på Aarhus Universitet.

"Serbien påstår fortsat, at Kosovo er en del af Serbien. Samtidig forsøger Kosovo at presse Serbien ved at lægge told på serbiske varer," siger han.

For fem år siden lykkedes det EU at få landene i dialog med hinanden, men dialogen faldt dog til jorden.

"Efter en periode, hvor det langsomt gik fremad, er vi nu i en situation, hvor der er en kold krig mellem Kosovo og Serbien," siger Christian Axboe Nielsen.

Derfor fortsætter Danmark og 27 andre nationer med at udsende soldater til KFOR. ■

ANTAL DANSKE SOLDATER PÅ KFOR

1999:	Cirka 820
2003:	Cirka 470
2010:	Cirka 180
2011-nu:	Cirka 35

13.000 danske soldater har været udsendt til KFOR.

Dæksmatros Brønlund, uddannelseschef Jantzen samt Andersen, chefen for dronesektionen, er alle enige om, at den nye "Lunden" vil løfte både arbejdsglæde og serviceniveau ved Center For Våben.

SØVÆRNETS NYESTE SKIB "LUNDEN" ØGER ARBEJDSGLÆDEN

De ansatte på Søværnets Center for Våben på Sjællands Odde har haft stor indflydelse på udformningen af deres nye stationsfartøj, "Lunden". Det giver dem større arbejdsglæde – og som sidegevinst en langt bedre service til de krigsskibe, der strømmer til det populære øvelsesområde fra hele NATO og Sverige.

AF LARS BØGH VINSTER / FKO

GNIBEN Solskin og svag vind er en god kombination på denne sidste dag i oktober, hvor 20 passagerer fra 2. Eskadre og Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI) mødes på agterdækket af Søværnets nyeste skib, "Lunden". Anledningen er, at skibet skal overdrages fra FMI til Søværnets Center for Våben (VBC). Stedet er Havnebyen ved Sjællands Odde, hvor "Lunden" får fast kajplads blot nogle få mil fra oddens yderste spids, Gniben. Herfra styrer de fremtidige brugere i Center for Våben øvelser og operationer i det store havområde, der bruges til at træne skibe og besætninger i søkrigens mange discipliner.

"Lundens" maskinmand viser de to motorer på hver 1017 hk frem under dæk, før der startes op på en prøvetur. På vej ud gennem havneløbet i roligt tempo mærker passagererne knap nok maskinen. Passagererne er chefer fra fregatter og støtteskibe samt ledere fra VBC's sektioner. Det ændrer sig dog snart, da orlogskaptajn Rasmus Moll skubber gashåndtaget i bund, og "Lunden" med høj fart og lang kølvandsstribe suser mod Gniben.

"Jeg har kun positivt at sige om den; den ligger fint i søen. Lige nu går vi med søen fire knob, og den ligger stille og roligt. Søen er ikke høj i dag, men man kan mærke, at den er stabil. Når jeg giver den gas, kan jeg tydeligt mærke, at skru-

erne nede bagi stabiliserer skibet," fortæller orlogskaptajnen, mens han med forsigtige håndbevægelser styrer skibet via et lille joystick.

Gniben er kendt i NATO

Center for Våben og Gniben er kendt i NATO for sin såkaldte "MULTEX"-bane. Med undervandsdroner, der agerer ubåde, ubemandede propelfly og jet-droner, der simulerer missiler, kan krigsskibene øve sig i krig til søs.

Særligt i år har VBC været travlt beskæftiget med NATO-enheder. Ud over de store øvelser JEF (Joint Expeditionary Force), NOCO19 (Northern Coasts 2019) og BALTOPS har NATOs stående styrker SNMG1 (Standing NATO Maritime Group 1) og SNMCMG1 (Standing NATO Maritime Countermeasures Group 1) trænet ved Gniben. Det samme har 10 tyske, tre svenske og et hollandsk skib. De stående styrker har også allerede skrevet VBC ind i næste års sejlplaner.

Når de mange enheder har øvet sig i at ramme med egne våben, har et gammelt stationsfartøj slæbt store målskiver 1-2 kilometer efter sig, som skibene skulle ramme.

"Det fartøj, man havde, var 45 år gammelt og udtjent. Nu har centret fået et nyt, der er designet til formålet. Det kan jo kun løfte kvaliteten og arbejdsglæden", fortæller chefen for 2. Eskadre, kommandør Anders Friis, der organisatorisk har VBC under sig.

"Det er godt håndværk, sødygtigt og let at

manøvrere. Selvfølgelig gør moderne teknologi en stor forskel, og der er også kommet flere muligheder til."

Chefen for VBC, kommandørkaptajn Søren Rugaard, bekræfter, at det nye fartøj øger serviceniveauet.

"Det betyder meget, at vi nu har en enhed, hvorfra vi kan operere vores minidroner, undervandsdroner, og vores jetski uden at gå på kompromis med de traditionelle slæbeopgaver. Og det hele på en gang. Det er et kæmpe løfte for enheden. Og så har vi de seneste år haft en stor opgave, når vi skal have medsejlende trænere – de såkaldte Sea-Riders – fra Søværnets centre ud på enhederne. Nu kan vi sejle dem ud samlet, hvor vi før skulle have alle stoppet ned i overlevelsdragter og i flere omgange sejle dem ud i gummibåde. Vi reducerer spildtiden væsentligt med den nye enhed," fortæller Søren Rugaard.

Formelt er skibet overdraget til "låns", fortæller FMI's kapacitetsansvarlige for maritime systemer, kommandør Kim B. Meier: "Det, vi har gjort, er at samarbejde med brugerne. Vi har set på, hvad der er af behov, og hvor vi kan lave forbedringer. Derfor er vi kommet frem til denne skibstype, der kan kaldes multifunktionsskib."

Efter prøvesejladsen har "Lunden" atter lagt til kaj. Forskellige aluminiumsstativer ligger klar til at blive monteret på skibets store agterdæk, hvor der i forvejen er en gummibåd og en tromle med flere kilometer kabel og reb.

"Stativerne kan placeres på agterdækket og bruges til for eksempel miner, så skibet kan kaste øvelses-miner, som minedykkerne kan øve sig med. Man kan også placere vugger til gummibåde og indsatsfartøjer eller andre elementer, man ønsker at træne med. Det er et skib med mange muligheder, bygget efter civile standarder til relativt få penge. Den samlede pris for "Lunden" er 20 millioner kroner," siger Kim B. Meier. ■

LUNDEN

"Lunden" er bygget i aluminium, er 20,7 meter lang, 6,7 meter bred og stikker 2 meter.

Besætningen er på fire mand og passagertallet er 12.

De to sekscylindrede Caterpillar-hovedmotorer yder hver 1017 hk og giver skibet en maksfart på 20 knob.

Skibet er bygget på Weldmec Marine AB i Finland, og prisen var 20 millioner kroner.

Foruden det store elektriske slæbespil med 2.000 meter trosse er det store agterdæk udstyret med yderligere fire elektriske slæbespil.

Her er de fire uniformer, der testes.

NU ER TESTFASEN AF NYE UNIFORMER I GANG

I løbet af de næste seks måneder bytter omkring 120 danske soldater deres almindelige uniform ud med et af de prøveuniformssystemer, som fire forskellige prækvalificerede leverandører har budt ind med. Dermed lyder startskuddet til udskiftningen af det nuværende uniformssystem.

AF CAMILLA ADAMS / FMI

UNIFORMER

Frem mod slutningen af maj 2020 vil cirka 120 danske soldater teste prøveuniformssystemerne fra de fire leverandører, som har prækvalificeret sig i udbudsprocessen.

Anskaffelsen af det nye nordiske uniformssystem sker som led i et fælles nordisk projekt benævnt Nordic Combat Uniform (NCU). Projektet gennemføres i rammen af det nordiske militære samarbejde NORDEFCO og omfatter Danmark, Finland, Norge og Sverige. I alt vil 480 soldater fra hele Norden deltage i testen af prøveuniformssystemerne.

Helt nyt uniformssystem

I modsætning til vores nuværende uniformer, hvor hver del af beklædningen er anskaffet enkeltvis, sker anskaffelsen af den nye nordiske kampuniform som et samlet system, som indeholder både under-, mellem- og yderbeklædning. Det betyder, at leverandørerne, som har budt ind på denne kontrakt, har forpligtet sig til at levere et uniformssystem i tre konfigurationer; europæisk, ørken og jungle. Den europæiske konfiguration er yderligere delt i to, både en almindelig, som går ned til minus 19 grader, og en såkaldt cold-add-on, som kan gå ned til minus 46 grader.

"Ved at lade leverandørerne byde ind med deres systemer gør vi op med den gamle lag-på-lag tænkning. I stedet skal vi nu have en systemmæssig tilgang til uniformen, hvor leverandøren anbefaler den optimale sammensætning af for eksempel materialevalg, kvalitet, snit med mere i forhold til blandt andet aktiviteter og klima, som vi har beskrevet i udbudsmaterialet. Vi er derfor meget spændte på at se, hvilke systemer leverandørerne byder ind med, samt hvordan de vil klare sig under de forskellige test," fortæller oberst Christian B. Ishøj, der er chef for den landmilitære division i Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI), hvor den danske del af projektet er forankret.

Seks måneders brugertest

Testfasen begyndte i december og løber frem mod slutningen af maj 2020. Gennem de seks måneder vil soldater på tværs af de nordiske lande teste de fire prøvesystemer i den såkaldte europæiske konfiguration. Selve cold-add-on delen udleveres ikke til de danske soldater, men testes af soldaterne i både Norge, Sverige og Finland. Danmark er til gengæld ansvarlig for at teste ørken- og junglekonfigurationerne i relevante omgivelser hen over foråret.

I Danmark består testpersonellet af soldater fra stående styrke i Gardehusarreg-

imentet, Jydske Dragonregiment, Trænregimentet og Ingeniørregimentet samt i mindre omfang af personel fra henholdsvis Specialoperationskommandoen, Flyvevåbnet, Søværnet og Joint Movement and Transportation Organization.

480 soldater tester løs

Det nye uniformssystem vil fungere som et fælles system med det samme design i alle fire lande, men med det enkelte lands respektive sløringsmønstre. En af de helt store fordele ved en samlet nordisk anskaffelse er, at kontrakten - som er estimeret til at nå op på omkring 400 millioner euro eller 2,9 milliarder kroner - er af en størrelse, som tiltrækker de helt store spillere inden for produktion af uniformssystemer. Den allervigtigste styrke ved det nordiske samarbejde er dog den meget omfattende brugertest, som foretages af omkring 480 soldater på tværs af landene og af alt fra specialstyrker og stående styrker til værnepligtige.

"Vi tager den operative og tekniske viden samt erfaringer fra fire lande og omkring 480 udvalgte soldater med ind i testen af de fire systemer. Dermed opnår vi et højt niveau af kompetencer og erfaringer fra de militære enheder i alle fire nationer, og det giver en helt unik test, som intet land

kunne klare alene," fortæller Carsten, som er dansk projektleder for anskaffelsen.

FMI forventer, at der mod udgangen af 2020 vil blive indgået en rammeaftale gældende for perioden 2021-2028 med den vindende leverandør. Det er ikke endeligt besluttet, hvornår dansk indfasning og implementering vil blive gennemført. ■

Den danske M/11-kampuniform

Nordic Combat Uniform (NCU) skal afløse den nuværende danske M/11 uniform, som er bygget på et gammelt design, hvor snittet stammer helt tilbage fra 1970'erne. Den er blevet modificeret nogle gange undervejs, bl.a. har man fået ny under- og mellembeklædning, yderlag m.m., og så er der lavet funktionelle og designmæssige tilpasninger undervejs. Sløringsmønstret er også løbende blevet ændret - senest i 2011. Grundlæggende er designet på M/11-uniformen dog det samme som i 70-erne.

EN SKRÆDDERSYET UNIFORM TAGER TID

Søren fra Den Kongelige Livgardes Musikkorps er til måltagning hos skrædderen i København. Selv om han har fået syet uniform før, skal der tages nye mål hver gang, da kroppen forandrer sig med årene.

AF CAMILLA ADAMS / FMI

SKRÆDDERI Forsvaret har mange opgaver, hvor gallauniformer er påkrævet. En målsyet uniform er dog en lang og tidskrævende proces, og når der cirka 30 gange om året skal bestilles gallauniform, er det ikke blot endnu en fra hyldepå depotet. Det er en uniform, der er skræddersyet helt fra bunden.

Alle tre værn – Hæren, Søværnet og Flyvevåbnet – har deres egen gallauniform, der hver især har en særlig betydning i både formelt og ceremonielt arbejde.

En gallauniform er altid målsyet og bæres kun af gallaberettiget personel til større ceremonielle lejligheder, såsom nytårskur, runde fødselsdage i kongehuset og statsbesøg.

Leveringstid på tre måneder

Når en indkøbsordre på en målsyet gallauniform lander hos leverandøren, begynder et unikt samarbejde mellem den medarbejder, der skal have uniformen, og leverandøren, der skal sy den. I løbet af de cirka tre måneder, processen tager, møder de hinanden to-tre gange.

Omkring en måned efter, at måltagning har fundet sted, skal uniformen prøves for første gang. Uniformen er flere steder blot riet sammen, så den hurtigt kan rettes til og syes færdig. Til denne prøvning tilpasser skrædderen uniformen med nåle, og først herefter kan arbejdet med kravens broderi sættes i gang.

En ære at få en målsyet uniform

I marts møder Søren ind hos leverandøren i centrum af København. Han er spændt på at se udfaldet af de seneste par måneders arbejde. Søren har været stabstambur siden 2004 og bruger Den Kongelige Livgardes gallauniformer i både blå og rød udgave.

Da han er blevet iført den nye uniform, går han lige rundt og mærker efter, om alt er, som det skal være. Samtidig joker han med, om dette mon er den sidste gang, han får æren af at få en målsyet uniform, inden han går på pension. ■

Selskabs- og messeuniformer

Disse uniformer er også målsyede uniformer, men de kræver i modsætning til gallauniformer egenbetaling.

Processen for selskabs- og messeuniform er svarende til den for gallauniformen, men der er færre prøvninger.

Processen fra start til slut

- 1.** Medarbejderen henvender sig til depotet
- 2.** Depotet laver indkøbsordren og sender den videre til leverandøren
- 3.** **Første besøg:** Medarbejderen får taget mål hos leverandøren
- 4.** **Andet besøg:** Medarbejderen prøver uniformen første gang
- 5.** **Tredje besøg:** Medarbejderen prøver den færdige uniform, og den er nu klar til brug.

NYE FARTØJER FÅR MARINEHJEMMEVÆRNET HURTIGT UD PÅ OPGAVER

Tre nyindkøbte 'Maritime Indsatsfartøjer - Medium' bliver testet af frivillige besætninger i Marinehjemmeværnet tre steder i landet. Deres erfaringer får betydning for, hvilke fartøjer Marinehjemmeværnet skal have i fremtiden.

AF SØREN FREDERIKSEN / CONTEXT MEDIA / FOTO: SKOVDAL NORDIC

MARINEHJEMMEVÆRNET

Baagø, Strynø og Rønø. Det er navnene på Marinehjemmeværnets tre nye fartøjer, som i fremtiden kan gøre en forskel for, hvor hurtigt man rykker ud i forbindelse med havmiljø-, eftersøgnings- og redningsopgaver, farvandsovervågning eller som assistance til Politi og Toldstyrelsen.

Testen af de tre såkaldte "Maritime Indsatsfartøjer - Medium" (MIF-M) er en del af et forligsprojekt, som skal afklare, om man også skal satse på mindre og hurtige skibstyper i Marinehjemmeværnet. De nye fartøjer er næsten dobbelt så hurtige som værnets øvrige fartøjer. Chefen for Marinehjemmeværnet, kommandør Henrik Holck Rasmussen, ser frem til, at besætningerne gør sig erfaringer med den nye fartøjstype.

"MIF-M kan sejle med højere fart og kræver en mindre besætning end vores øvrige fartøjer, og dermed kan de hurtigere komme af sted til opgaverne. Hastighed til søs er altafgørende - både i forhold til søredning og i forhold til de mere militære opgaver som eskortering af flådefartøjer og støtten til politiets opgaveløsning til søs," siger han.

Endnu større støtte til Søværnet
Fartøjerne skal først og fremmest have testet deres evne til at løse samme typer af opgaver, som Marinehjemmeværnets 30 grå fartøjer allerede løser, og Søværnet skal kunne bruge dem i den operative opgaveløsning, ifølge Søværnskommandoens chef:

"Marinehjemmeværnets støtte til Søværnet vil i fremtiden kun blive endnu større. Sammen løser vi helt centrale opgaver. De nye fartøjer vil løfte det samlede maritime beredskab," påpeger kontreadmiral Torben Mikkelsen.

Besætning på fire giver hurtig respons
I dag er responstiden med otte besætningsmedlemmer til Marinehjemmeværnets eksisterende fartøjer sat til én time, men i praksis er den mange steder nede på en halv time. Udrykningskravet til MIF-M er det samme, men da fartøjet kan sejles af fire besætningsmedlemmer, vil det i praksis være lettere at samle en besætning. Den består af fartøjsfører, en motorpasser, en navigatør og en dækskaptajn.

"Kombineret med fartøjets hastighed gør det, at vi kan være meget hurtigere fremme ved SAR (eftersøgnings- og redningsopgaver, red.), ligesom vi bliver endnu mere relevante for Søværnet at benytte til farvandsovervågning. Og når vi er til stede på havet i forbindelse med myndighedsopgaver, gør hastigheden, at vi kan dække flere steder," forklarer projektofficer på MIF-M, orlogskaptajn Klaus Rehkopff, der er chef for Redersektionen i Marinehjemmeværnet.

Tidligere lodsåbåde med få tilpasninger
Det er Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, som har købt de tre fartø-

De nye fartøjer vil løfte det samlede maritime beredskab

Kontreadmiral
Torben Mikkelsen,
Chef for Søværnskommandoen

jer af det statslige lodseri, Danpilot, og som har sørget for, at de er klar til brug i Marinehjemmeværnet.

"Formålet med at købe lodsartøjerne er, at de kan bruges uden den store tilpasning. De har fået nyt navigations- og kommunikationsudstyr, der er monteret et sø-gelænder og en affutage til let maskingevær, og så er de blevet malet grå," forklarer Klaus Rehkopff.

I alt har Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse købt fem fartøjer. De to sidste indgår i FRONTEX-operationer (Det Europæiske Agentur for Grænse- og Kystbevogtning) for Søværnet i Middelhavet. ■

MIF-M

De tre nyindkøbte 'Maritime Indsatsfartøjer - Medium' (MIF-M) bliver i to år testet af frivillige besætninger i hjemmeværnsflotiller ved Nyborg, Hundested og Vejle/Horsens.

Projektet bliver gennemført i rammen af Forsvarsforlig 2018 - 2023 som en del af Forligsimpliciteringsprojekt 29: 'F29 Pilotprojekt vedrørende mindre hurtiggående skibe og Marinehjemmeværnets fremtidige fartøjer'.

Det bliver også testet, hvor egnede fartøjerne er til eskorteopgaver, slæb af andet fartøj, skydning til søs, længerevarende sejlads, patienttransport, støtte til beredskab ved ø-samfund, sejlads i is m.m

Fartøjerne er 14,7 m lange, 4,6 m brede og har en dybgang på 1,6 meter. Topfarten er 21 knob (38,9 km/t.)

Med en tophastighed på 21 knob kan Marinehjemmeværnets nye MIF-M sejle næsten dobbelt så hurtigt som Marinehjemmeværnets øvrige fartøjer.

Når man sidder ude ved regimentet, er der ofte situationer, hvor man oplever beslutninger oppefra som uforståelige eller direkte uhensigtsmæssige (...)
I dag forstår jeg meget bedre baggrunden for mange beslutninger.

Kaptajn **Christian**

MNDN-våbenskjold: NATO-stjernen og Knud Lavard overtaget fra Danske Division.

FRA BATALJONEN TIL TJENESTE I EN INTERNATIONAL DIVISIONSSTAB

Det var ikke det, der stod højest på ønskesedlen, da kaptajn Christian sidste år blev tilbudt stillingen som koordinationsofficer i staben ved Multinational Division North. Men jobbet skulle vise sig at give nye perspektiver på Forsvaret og karrieren.

AF THOMAS JERICHOW / MNDN

UDSYN "Jeg kan da stadig savne livet som husar og ikke mindst bornholmer, men jeg har også fået et andet perspektiv på Forsvaret i det forløbne år," fortæller Christian fra den gamle bunker på Flyvestation Karup, hvor hovedkvarteret for Multinational Division North (MNDN) holder til.

Han har haft udsendelser til både Irak og Afghanistan og afsluttede Hærens Officersskole i 2015. Derefter stod den på opklaring ved Gardehusarregimentets opklaringsbataljon.

"Jeg var meget glad for tiden ved Opklaringsbataljonen, men det nye stabsjob har klart givet mig noget ekstra. Når man sidder ude ved regimentet, er der ofte situationer, hvor man oplever beslutninger oppefra som uforståelige eller direkte uhensigtsmæssige. Fra min nuværende stilling, hvor jeg sidder og kigger direkte ind i maskinrummet på en stab, har jeg lært utroligt meget om, hvordan processer og arbejdsgange er. I dag forstår jeg meget bedre baggrunden for mange beslutninger," fortæller Christian til Forsvarsavisen.

Hans opgaver i MNDN's centrale stab – et slags sekretariat – er mange og forskellige.

"Jeg har virkelig kunnet trække på mit opklarings-mindset i det nye job. Rutinen i at være kreativ, målrettet og tilpasse mig rammerne er guld værd, når man skal manøvrere i en stor stab med mange aktører og mange hensyn at tage," fortæller han.

Multinational Division North er et NA-

TO-divisionshovedkvarter oprettet af Danmark, Letland og Estland. Hovedkvarteret har personel i både Karup, Riga og Antvorskov. Det betyder, at nogle af officererne skal være indstillet på at rejse en del.

Christian er godt tilfreds med det nye liv i NATO-divisionshovedkvarteret

"Det passer mig egentlig meget godt," siger Christian, der har en aftale om fire-dages arbejde i Karup og tre dages fri hjemme i København. Når jeg er i Karup, har jeg helt fokus på arbejdet, og når jeg er hjemme, har jeg fokus der. Det virker for mig," fortæller Christian.

Det internationale miljø har også været en stor oplevelse.

"Det har været rigtig spændende at arbejde sammen med mine baltiske kolleger. De kommer med andre tilgange og perspektiver, end jeg er vant til, og så er de super engagerede i udviklingen af hovedkvarteret,

svarsministrene fra Letland, Danmark og Estland talte og understregede vigtigheden af det nye NATO-divisionshovedkvarter. Der forventes at være opnået indledende operationel status i februar 2020 og fuldt operativt senest ved udgangen af 2023. Da vil hovedkvarteret have mere end 200 tjenestegørende fordelt i både Danmark og Letland. Opgaven bliver at forankre NATO endnu bedre i Baltikum og støtte de baltiske lande med træning og planlægning. Under en konflikt skal divisionshovedkvarteret kunne kæmpe sammen med andre NATO-styrker i området. ■

FAKTA

Hovedkvarteret Multinational Division North (MNDN) blev etableret den 8. marts 2019. Grundstammen i hovedkvarteret kom fra Danske Division.

Det kommende NATO-hovedkvarter ledes af generalmajor Flemming Mathiasen.

MNDN har personel både i Adazi, Letland og i Karup. På sigt flytter hovedkvarterets danske del til Antvorskov Kaserne.

I fredstid er MNDN bemanded med mere end 125 mand. Ved en konflikt kan hovedkvarteret på kort tid udvides til mere end det dobbelte fra mange lande.

hvis hovedopgave jo ligger i deres hjemlande," forklarer Christian.

Han satser ikke på at rykke videre i karrieren lige foreløbig, men når han gør det, ankommer han med et nyt og internationalt perspektiv på karriere i Forsvaret.

Hovedkvarteret for Multinational Division North blev oprettet først på året med en ceremoni i Adazi ved Riga i Letland. For-

STØRRE FLEKSIBILITET PÅ MASTER I MILITÆRE STUDIER

Det nye hold studerende på Forsvarsakademiets Master i Militære Studier begynder til maj 2020 på en revideret uddannelse. Det betyder større fleksibilitet, et tydeligere fagligt fokus og mindre belastning på den enkelte studerende.

AF EDITH LAUGLO ENDSJØ / FAK / FOTO: JON NORDDAHL

JUSTINGER Balancen mellem arbejde, studie og familieliv har været i fokus gennem det revideringsforløb, som Forsvarsakademiet har gennemført for uddannelsen Master i Militære Studier (MMS) i samarbejde med værnene og de studerende. Således vil det nye hold af studerende, der begynder på MMS-uddannelsen til sommer 2020, have langt bedre muligheder for at kunne tilrettelægge uddannelsesforløbet i forhold til, hvad der passer deres arbejds- og familieliv bedst.

Tilbage melding fra studerende og værnene

At have indflydelse på tilrettelæggelse af uddannelsen er af afgørende betydning for de

studerende og deres chefer rundtomkring i Forsvaret. På den måde bliver det lettere at imødekomme hverdagens praktiske behov bedst muligt. Justeringerne er foretaget på baggrund af dels input fra de studerende om deres oplevelser, dels løbende dialog med værnskommandoerne om deres behov. Man har også inddraget en større lærings- og studiemiljømåling for MMS-uddannelsen fra 2018 i arbejdet.

Peter Dahl Thruelsen, dekan ved Forsvarsakademiet, har som overordnet uddannelsesansvarlig sammen med studiechef for Master i Militære Studier og chef for Flyvevåbnets Officersskole, oberstalle Mørkøre, stået som den primære drivkraft for gennemførelsen af justeringerne.

”Forsvarsakademiets uddannelser skal

først og fremmest være relevante for og i sync med Forsvaret og dermed værnene, og det er derfor enormt vigtigt, at vi har en god dialog med de studerende og værnene. Vores uddannelser skal være tidssvarende og relevante i et operativt perspektiv, hvor et højt fagligt niveau er kernen. Samtidig skal de naturligvis kunne kombineres med almindelig tjeneste og familieliv,” siger Peter Dahl Thruelsen.

Ændringer i MMS

Ændringerne i MMS-uddannelsen har konkret fire væsentlige betydninger:

Modulerne får et fagligt eftersyn og kvalitetstjek, studiebelastningen mindskes, studiepoint strømmer, eksamensantal mindskes, og tilstedeværelse samles og reduceres.

For at mindske studiebelastningen er der

igangsat et eftersyn af indholdet i de moduler, der udgør uddannelsen. Formålet er at få antallet af ECTS-point pr. fag til i højere grad at afspejle den reelle studiebelastning for de studerende. Herudover bliver der for de kommende studerende større gennemsigtighed i forhold til udregning af ECTS-points. De vil også have færre eksaminer at skulle gå til, da seks grundmoduler a 5 ECTS-point pr. fag nu bliver lagt sammen til tre obligatoriske fag a 10 ECTS-point pr. fag.

Til sidst vil uddannelsen Master i Militære Studier fremover inkorporere mere fjernundervisning, så antallet af perioder med tilstedeværelse – og dermed fravær fra tjenestestedet og hjemmet – sænkes. Det skulle gerne give de studerende en mere sammen-

Studiechef
og chef for
Flyvevåbnets
Officersskole,
oberst
Palle Mørkøre.
Foto:
Kamilla Elming Lausten,
Forsvarsakademiet.

hængende hverdag, hvor de i højere grad kan være tilstedeværende og gå i dybden med én "opgave" ad gangen. Dette tiltag gennemføres ved til gengæld at forlænge de færre tilstedeværelsesperioder, der er, for at opnå højere effektivitet og optimere gennemførelsen af MMS-uddannelsen. Forlængelserne vil også underbygge et ønske om at styrke dannelsen af netværk og det sociale fællesskab blandt de studerende på tværs af værn og geografi.

Øget samhørighed

Fleksibilitet er nøglebegrebet for, hvad man stræbte efter i omlægningen af MMS-uddannelsen. Håbet er således, at studerende fremover vil opleve en bedre balance mellem deres studie-, arbejds- og familieliv, hvilket vil give studerende mere motivation og overskud til at højne det faglige niveau på uddannelsen. Det kan de så tage med sig ud i stabe og operative enheder ved værnene efter endt uddannelse.

Når man kombinerer de nye tiltag med en god forventningsafstemning imellem den studerende og vedkommendes chef, vil det lede til et bedre studieliv, mener studiechef

og chef for Flyvevåbnets Officersskole, oberst Palle Mørkøre.

"Det er vigtigt, at cheferne og strukturen giver tid og plads til studerende, så de får rum og tid til at lære. Forsvarsakademiet skal derfor være i dialog med både chefer, de studerende og værnene, så vi sikrer så gode læringsbetingelser som muligt," siger han.

Peter Dahl Thruelsen er enig i, at de studerende skal have indflydelse på tilrettelæggelsen af deres egen hverdag:

"MMS-uddannelsen skal være en del af et moderne militært uddannelsessystem, der skal bygge på den seneste udvikling og forskning med mulighed for individuel tilpasning. Jeg håber, at den justerede MMS-uddannelse vil skabe rammerne for en livslang kompetenceudvikling, som både er praktisk og relevant på et højere fagligt niveau, så det bliver langt mere attraktivt og motiverende for medarbejdere at søge udvikling og livslang læring inden for Forsvarets uddannelsessystem," fastslår han. ■

HVAD ER MASTER I MILITÆRE STUDIER?

Master i Militære Studier (MMS) er en forskningsbaseret videreuddannelse for officerer eller civilt ansatte i Forsvaret, der ønsker en lederuddannelse til de højeste leder- og chefniveauer.

Kerneelementerne er militær strategi, militære operationer og ledelse af militære styrker.

Der er særlig vægt på evnen til at analysere, vurdere og træffe beslutninger, der omhandler operative, strategiske, ledelses- og styringsmæssige problemstillinger. Det handler blandt andet om udvikling af det teoretiske fundament for militære doktriner, operationer, det militære instruments rolle i samfundet, militær ledelse i forskellige kontekster samt relevante metoder og teorier for opgaveløsning.

Master i Militære Studier er godkendt af Danmarks Akkrediteringsinstitution. Den er beregnet til 60 ECTS (European Credit Transfer System) og normeret til tre års varighed. Et ECTS-point svarer til en gennemsnitlig arbejdsbelastning for den studerende på 27,5 timer.

Studiet er et deltidsstudie og foregår primært som såkaldt blended learning (som er en kombination af e-learning og tilstedeværelseskurser) med op til 10 samlede undervisningsdage pr. modul.

Hvert år begynder cirka 55 studerende helt eller delvist på uddannelsen. Blandt de studerende er officerer, øvrige medarbejdere fra Forsvarsministeriets koncern og civile (typisk ansat i Forsvaret eller Beredskabsstyrelsen).

Kommende justeringer på Master i Militære Studier:

Reduktion i studiebelastning og ensretning af ECTS-udregning

Der vil i fremtiden ske en øget ensretning af, hvordan studiebelastningen opgøres på tværs af moduler på MMS. Belastningen på de enkelte moduler opgøres i modulplanerne fremadrettet, og det skaber en højere grad af transparens for den enkelte studerende i forhold til studiebelastningen. Samtidig sikres en højere grad af sammenhæng mellem modulernes tildelte antal ECTS-point og den reelle studiebelastning.

Antallet af eksamener reduceres gennem grundmoduler a 10 ECTS-point

Der bliver tre obligatoriske grundmoduler a 10 ECTS-point inden for fagområderne militære operationer, strategi og ledelse. Tidligere var det tilsvarende to moduler a 5 ECTS-point pr. fag med eksamination som afslutning på hvert modul. Den nye struktur medfører en reduktion på tre eksamener.

Intromodul bliver et obligatorisk modul a 5 ECTS-point

Uddannelsens intromodul, som introducerer de studerende til uddannelsens forskellige studiemetoder, gøres obligatorisk og indregnes i uddannelsens samlede ECTS-regnskab. Hensigten er at give bedre studieforudsætninger og dermed en mindre oplevet belastning.

Tilstedeværelse tilrettelægges som færre, men længerevarende perioder

Antallet af tilstedeværelsesperioder på studiet og dermed fraværperioder fra tjenestestedet nedbringes. Til gengæld gennemføres tilstedeværelsesperioder i udgangspunktet som længerevarende perioder a 5 dages varighed primært under anvendelse af internet.

Krigsteoretisk modul udgår af masterspecialet, der fremadrettet udgør 15 ECTS-point i sig selv

Strategisk overbygningsmodul gennemføres i rammen af alumne-netværk

Strategisk overbygningsmodul, i daglig tale exit-modul, indgår fremadrettet ikke mere som en integreret afslutning på masteruddannelsen. Aktiviteten, som blandt andet inkluderer en studierejse, udbydes i stedet i rammen af et alumne-netværk.

Læs mere på FAK.dk

”MAN KAN IKKE BARE SLÅ DEN NED PÅ HALVT BLUS”

Man møder ikke bare op, fordi man skal. Man møder op, fordi man gerne vil blive til noget. Sådan er arbejdet som befalingsmand for Petterson, der aldrig har været i tvivl om, at det var det rigtige valg.

TEKST OG FOTO: IBEN VALERY / FKO

LEDERSKAB

”Få nu noget bredde på!” lyder det et sted mellem træerne i Oksbøls vidtgående terræn. Soldater fra Hærens Reaktionsuddannelse er på øvelse, og den 23-årige befalingsmand Petterson skal føre sin gruppe sikkert forbi fjenden gennem åbne ildkorridorer og tætstående gran. At være gruppefører kan være et krævende job, men tanken om, hvilken forskel soldatervirket kan gøre, opvejer det hele.

Selv om de skud, der lige nu suser omkring ørerne på soldaterne, er løse, så er det i sidste ende gruppeførers ordrer, der har afgørende betydning for liv eller død, når øvelse bliver til virkelighed. Skudene stilner af, og der er gennemgang af udførslen. Her er det, på trods af hans kun 23 år, sergent Petterson, der står for opsamling og konstruktiv kritik, før der er fokus på næste opgave.

I jobbet som befalingsmand får man som ung lov til at arbejde med ansvar, med mennesker og vilde oplevelser. Det er blandt andet kombinationen af de ting, der gør, at Petterson endnu ikke har haft en dag, hvor han ikke havde lyst til at gå på arbejde.

Et job med mening

Efter strabadserne er der et kort tidsrum inden soldaternes næste punkt på programmet – vandring i mørket – hvor sergent Petterson har tid til en snak. Eftersom det er forbudt at tænde lys i mørket af fare for, at ”fjenden” opdager os, mødes vi i en af lejrens vogne med en sjælden luksus i form af lys og varme. Men mørket og kulden udenfor lægger ikke en dæmper på engagementet. Det er nemlig bare et par af de faktorer, der er med til at flytte ens grænser i den rigtige retning, hvis du spørger Petterson.

Det begyndte med lege som ”politi og røver”, klatring i træer og kicket af at være aktiv i den friske luft. Senere blev det til fire måneders værnepligt, og selv om det ikke altid har været ambitionerne at arbejde i Forsvaret, så gjorde det at have en far som kaptajn alligevel, at det lød lidt spændende. Det var ikke meningen, at han skulle blive efter værnepligten, men den unge menige kunne ikke helt forlige sig med tanken om at skulle forlade Forsvaret, og det er en beslutning, han aldrig har fortrudt:

”Jeg syntes ikke rigtig, jeg kunne se til fra sidelinjen, og så ville jeg gerne prøve mig selv af,” fortæller Petterson.

Hver dag er et arbejde med mening, og konstant er der situationer, hvor man bliver prøvet af – så sent som tidligere samme dag på øvelsen, da en af hans soldater fik et ildebefindende:

”Her skal jeg både kommunikere med sygehjælperen, have fokus på opgaven og samtidig fortælle de andre, at han er okay,” siger han.

Situationer som denne kan være udfordrende, men selv om man er presset, skal man kunne holde hovedet højt, fordi hans engagement og humør smitter af på soldaterne under ham.

”Man kan ikke bare slå den ned på halvt blus. Man skal hele tiden præstere, og man skal præstere godt. Hvis jeg ikke har 100 procent styr på mine ting, så er der i yderste konsekvens nogen, der kommer galt af sted.”

Med jobbet følger momenter med fysisk og mentalt pres, men det er kun ganske få gange, Petterson har følt, at soldatervirket ikke var noget for ham. Dog skiller især én episode sig ud, når han tænker tilbage:

”Jeg var værnepligtig og skulle ud på den afsluttende Dragon-tur. Vi fik hele tiden at vide, at lige om lidt var vi færdige – liiige om lidt. Til sidst var jeg ret træt af det, og da jeg så fik at vide, ’at nu skal du ned i den sø, så skal du over på den anden side, og så fortsætter vi’, så fik jeg sagt, ’at det har jeg sgu ikke lyst til’. Jeg blev så pænt mindet om, at det havde jeg lyst til, og så fik jeg det gjort,” fortæller han og forklarer, at følelsen af at flytte sig hele tiden og tanken i baghovedet om ”hvem skulle ellers gøre det?” er drivkraften til at blive ved – og det er samtidig her, færene bliver skilt fra bukkene.

”Jeg føler egentlig, at jeg blev et bedre menneske af at gennemføre det, for det er en episode, jeg binder rigtig mange ting op på. Man kan mere, end man lige tror, og man udvikler sig også meget ved at hanke op i sig selv og tænke, at det er for ens eget bedste.”

Empatisk, robust og et forbillede

Pettersons fortælling leder videre til spørgsmålet: Kan alle blive befalingsmænd?

”Nej,” lyder det korte svar fra kompagnichef Martin Elmegård Thostrup, der, sammen med sin kompagnibefalingsmand Mike er med på en lytter i vognen. Uddybningen, der følger, lyder, at selv om det ikke kræver en bestemt type personlighed, så er der alligevel egenskaber, man bliver nødt til at besidde.

”Man skal være empatisk, robust, et forbillede, og så skal man være naturlig leder,” fremhæver Thostrup som nogle af de træk, der er vigtige i rollen som mellemlider, især i de situationer, hvor man bliver våd, kold og træt, og udrustningen tynger på skuldrene.

”Når selvmedlidenheden træder frem, kan man se det i deres øjne. De glemmer, at ham, der går ved siden af, tænker det samme. Det er dem, der har ondt af sig selv, som falder fra.”

Med det sagt handler det i sidste ende om at hvile i sig selv.

”Man skal kunne se de værdier, der er i sammenhold, og at det er vigtigere end ens eget liv. Hvis ikke man kan det, skal man ikke være befalingsmand,” understreger kompagnichef Thostrup.

For som befalingsmand er man først og fremmest leder for mennesker, og hvis man ikke interesserer sig for de mennesker, så følger de dig ikke, forklarer kompagnichefen.

Ud over den mentale og fysiske styrke handler det også om den personlige indstilling til arbejdet. Kompagnibefalingsmand Mike vil endda gå så langt som til at kalde livet i felten for verdens bedste job. Men det er ikke alle, der starter i Forsvaret med samme tilgang.

Kompagnichef Thostrup og kompagnibefalingsmand Mike fortæller, at de oplever unge mennesker, der kommer med en urealistisk drøm om, hvad det er, de gerne vil: værnepligten, på Sergentskolen og så en udsendelse.

”Her skal vi snakke med dem, få ro på, finde ud af, hvad de vil, og se deres potentialer,” siger Mike.

”I disse situationer er det vigtigt at være ærlig omkring, hvad det i virkeligheden er, vi kan tilbyde dem,” tilføjer kompagnichef Thostrup:

”Ofte kommer de med idéer om, at de

Det er her, vi gør forskellen – i felten med soldaterne,” konstaterer Mike.

En måde at udvikle sig selv

For Petterson er ”politi og røver”-lege skiftet ud med løbeture, styrketræning, taktiske computerspil og hard ball. Aktiviteter, der egentlig bare er en gengivelse af det, der sker, når man er på arbejde, som han selv beskriver det. Og når han holder fri, så går han ubevidst og klargør til den næste øvelse, fordi han glæder sig til at møde igen.

Når man er så glad for sit arbejde, at det føles som en hobby, optager det naturligt meget tid, og kompagnibefalingsmand Mike kan genkende det at være yngre og gerne ville bruge hele døgnet på arbejdet. Som ung med al den tid i verden, man kunne ønske sig, er det sjældent et problem. Det bliver det først senere, når man begynder at stifte familie.

”Når man bliver ældre, kan det være hårdere at være væk, og man skal huske at gøre potentielle kærester og ægtefæller opmærksomme på det afsavn, der kan være,” siger Mike.

De overvejelser har Petterson allerede gjort sig.

”Jeg havde en samtale om børn forleden med kæresten, hvor jeg var bekymret for, at jeg ikke rigtig kunne være hjemme til det. Så svarede hun, at det vidste hun godt, fordi arbejdet fylder så meget.”

Indtil videre er det livet som soldat, der trækker, og de oplevelser, der følger.

For selv om erfaringen til tider kan være, at unge starter i Forsvaret med urealistiske ambitioner og uvidenhed om deres muligheder, så har Petterson gode oplevelser gennem sit arbejde. For eksempel da han oplevede at hold værnepligtige troppe op til afslutningen efter deres fire måneder med en kurv med energidrik, en pakke rugbrød, spegepølse og en flaske ketchup til ham. Og selv om det som regel er præget af en professionel tone, så er det en balance også at kunne være sig selv, fordi man alligevel lærer hinanden rigtig godt at kende på så kort tid – og ikke mindst sig selv.

Oplevelsen af at udvikle sig har sergent Petterson nemlig også haft. Selv om det kan være en kliché, er der alligevel et gran af sandhed i det:

”Hvis jeg som værnepligtig og jeg, som jeg er nu, mødte hinanden på gaden, så ville de ikke kunne kende hinanden,” fortæller Petterson og fortsætter:

”Jeg har stadig krudt i røven, men de beslutninger, jeg tager nu, er mere gennemtænkte, men det kan måske også have noget med alderen at gøre,” siger han med et grin.

Eftersom det er hans job som befalingsmand at tage beslutninger, og arbejdsdagen langt fra er forbi, må Petterson forlade vognen og bevæge sig ud i den nu bælgmørke oktoberaften. ■

Man skal være empatisk, robust, et forbillede, og så skal man være naturlig leder

kompagnichef
Martin Elmegård Thostrup
Hærens Reaktionsuddannelse

skal være jægersoldater eller F-16-piloter, men det er måske ikke altid, at de forventninger fuldstændig kan indfries. Jeg synes egentlig, at det, Forsvaret kan tilbyde, i den grad også kan noget helt andet. For eksempel soldat i den stående reaktionsstyrke – for befalingsmænds vedkommende først som gruppefører og senere som næstkommanderende i en deling. Det har i min optik noget andet og meget mere at byde på.”

På trods af forskel på alder og rang de tre mænd imellem, så er der en ting, de er enige om, og det er, at de hører til i felten.

”Det er her vi er i vores rette element.

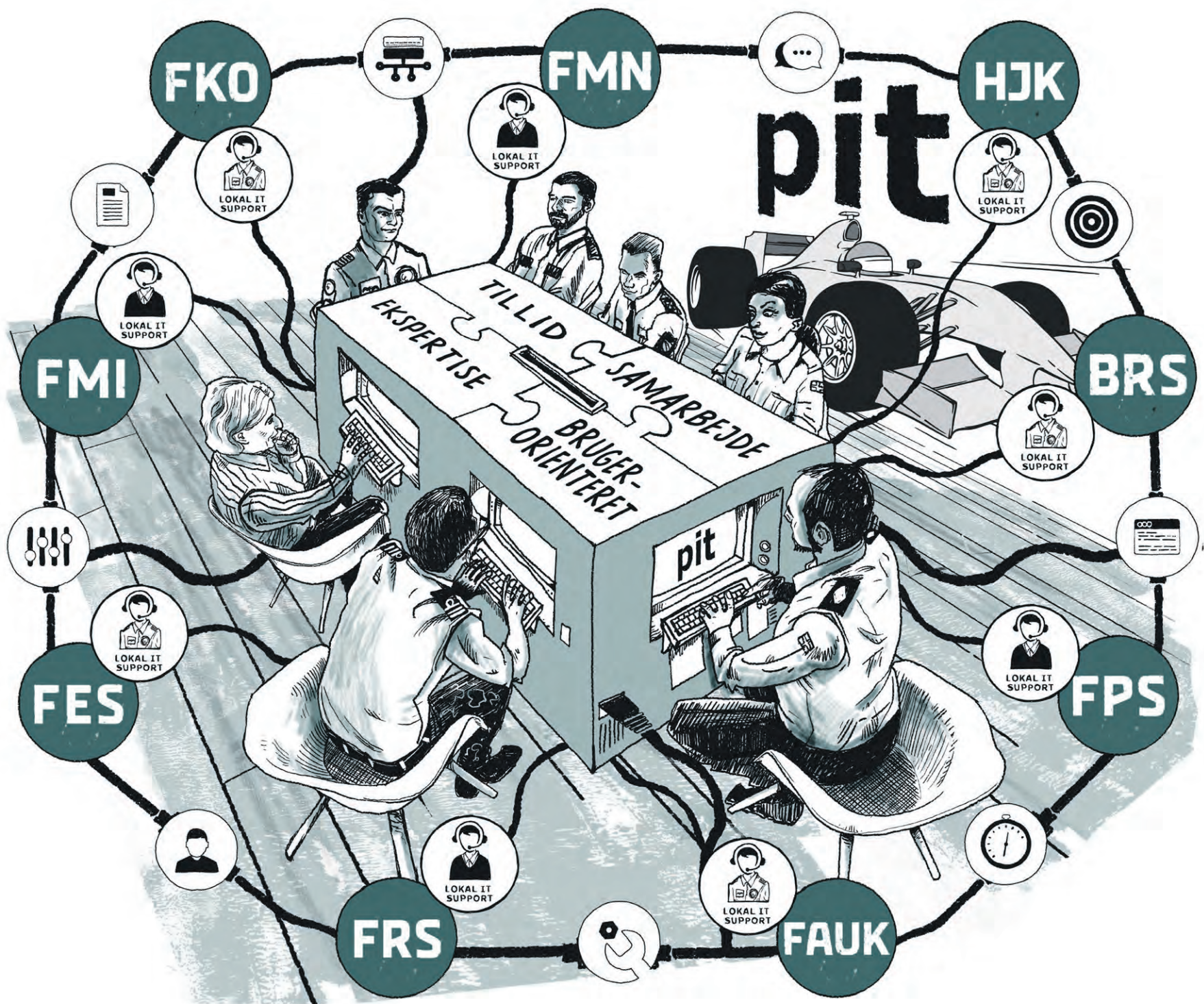
Det er her vi er i vores rette element. Det er her, vi gør forskellen – i felten med soldaterne

kompagnibefalingsmand **Mike.**
Hærens Reaktionsuddannelse

Sergent Petterson på øvelse

ill: Bulldog and Partners

HOVEDRENGØRING SKAL GØRE FORSVARETS IT MERE EFFEKTIVT

Ivan Pagh-Rasmussen,
stabschef i PIT
Foto: Helene Feddersen

Forsvarets knopskudte it-systemer skal de kommende år gennem et større eftersyn for at gøre det sikrere og mere brugervenligt. Men selv om programmet handler om teknologi og maskiner, har første skridt handlet om de mennesker, der skal få det til at flyve lokalt.

AF MADAS ALLINGSTRUP

FORSVARSFORLIG

I gamle dage var det let at kende forskel på krig og fred. Men i vore dages digitale verden er billedet mere nuanceret, fordi hacking, digital misinformation og it-kriminalitet er hverdag – og den største trussel kan være kollegaen på kontoret, der klikker på et forkert link og slipper en digital orm løs i netværket.

Men imens truslerne er åben-

lyse, handler den daglige drift og planlægning af it om meget mere end det. Et er ikke længere kun et værktøj, der løser en specifik opgave. Det er blevet en strategisk del af at drive en virksomhed – også hos Forsvaret, der med forsvarsforliget 2018-2023 har skudt et stort it-program i gang, der skal gøre organisationen strømlinet, fremtidsorienteret og langt mere sikker, end den er i dag. Programmet hedder PIT og står for Program It-konsolidering og Transformation.

Patchwork af it

Udfordringen er, at Forsvaret på tværs af de mange myndigheder under Forsvarsministeriet har et knopskudt miljø af it-systemer, værktøjer, servere og leverandører, der er sat i søen, efterhånden som behov er opstået – men uden en fælles strategi og et fælles sigte. Det er systemer, der ikke taler sammen – eller hvor flere systemer løser samme opgave, og som i nogle tilfælde er lavet af den enkelte enhed for at løse et problem, uden at

der nødvendigvis er koordineret med andre enheder.

”Det nuværende it-landskab er opstået af nød, ikke af lyst. Det har måske ikke haft samme strategiske vægt som andre kapaciteter, og derfor er der opstået en række lokale løsninger, der fremover skal tænkes i en større sammenhæng. Den teknologiske udvikling er gået hurtigere, end man har kunnet nå at tilpasse Forsvarets organisation,” siger stabschef i PIT, oberstløjtnant Ivan Pagh-Rasmussen.

Det er en stor opgave at få et overblik over alle de løsninger, der er i drift i Forsvarets vidtfordrede organisation. Her har de ansatte selv købt it-udstyr, og der findes i dag et mylder af systemer til alt muligt forskelligt, for eksempel mailsystemer, til indkøb af blomster eller booking af mødelokaler.

Ikke trusler – men sikkerhed

Et andet eksempel er Forsvarets servere, som i dag er spredt rundt omkring. De skal samles i to

PIT

har tre hovedmål:

Øget operativ effekt

Optimalt cybersikkerhedsniveau

Høj effektivitet

Lidt om PIT:

PIT er oprettet som en del af forsvarsforliget 2018-2023 og skal optimere it på tværs af alle Forsvarsministeriets styrelser på nær Forsvarets Efterretningstjeneste (FE).

PIT gennemføres af Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI) og har 45 fastansatte.

Det nuværende it-landskab er opstået af nød, ikke af lyst

stabschef
Ivan Pagh-Rasmussen

centrale datacentre, der kan løse opgaven bedre, billigere og med større sikkerhed for, at hackere ikke trænger ind gennem et ulappet hul. Sikkerheden er nemlig et af de behov, der har gjort PIT til en nødvendig hastesag.

"PIT handler om at samle og udvikle vores it, så det er effektivt og skaber en øget operativ effekt. Men sikkerhed er en underliggende præmis, som alle har forståelse for," siger Ivan Pagh-Rasmussen.

Martin de Richelieu, programdirektør for PIT, supplerer:

"Vi opererer ikke med udgangspunkt i, at vi har en brændende platform. Men nogle ting kan vi ikke vente på. Der er en række ting, der skal sættes i drift nu, så problemerne ikke vokser os over hovedet. Og ingen er i tvivl om, at nu er det alvor. Derfor rider vi også på en positiv bølge, hvor vi har opbakning fra både ledelse og personale," siger han.

PIT løber sammen med forsvarsforliget og har dermed blot et år på bagen, så det er foreløbig i sin tidlige fase. ■

TVÆRGÅENDE IT-SUPPORT SKAL GIVE BEDRE SERVICE

Tidligere tiders siloer skal nedbrydes, så man kan få hjælp til sin pc, selv om man er hos en anden enhed i Forsvaret end sin egen. Før skulle man til it-supporten i egen enhed, når computeren gik i baglås.

AF MADS ALLINGSTRUP

SUPPORT En af de mest synlige og umiddelbare effekter af PIT (Program It-konsolidering og Transformation) kommer Forsvarets personale til at opleve, når de fremover skal have hjælp til deres pc, udskifte it-udstyr eller farer vild i et softwareproblem.

Projekt Lokal It har nemlig til hensigt at skabe en ny struktur, der kan give en mere effektiv it-support, end tilfældet er i dag.

"Tidligere kunne man komme ud for, at en it-supporter skulle rejse fra den ene ende af landet til den anden for at udskifte en pc, selv om det kunne være klaret lokalt. Det undgår vi med den nye struktur," siger projektchef for projekt Lokal IT, Darran Mear.

Førhen havde hver enhed sine egne systemer og sine egne geografisk placerede it-supportere med instrukser om kun at løse opgaver inden for egen enhed.

Men med PIT skal Forsvarets it strømlines på tværs af enheder, og derfor giver det også bedre mening at lave en central it-support-organisation, hvor man kan hjælpe hinanden på kryds og tværs, uanset hvilken enhed man tilhører.

"Det vil være de samme mennesker, der sidder i de samme geografiske områder som nu. Og vi vil fortsat have cirka 28 it-servicecentre som før. Forskellen er nu, at vi samler os i en større enhed, så vi kan arbejde bedre og mere effektivt for flere og give en bedre service. Det lyder enkelt, men det er faktisk komplekst, for

vi løser hver dag over 100 typer supportopgaver," siger Darran Mear.

Fremtiden vil byde på såkaldte centers of excellence, hvor specialister er organiseret i faglige fællesskaber i stedet for at sidde som ensomme ulve i hver sin enhed. Det kan for eksempel være specialister i it-sikkerhed, der arbejder bedre sammen end hver for sig. Det vil give mere kvalitet. ■

Darran Mear, projektchef
Foto: Helene Feddersen

FÆRRE DATACENTRE GIVER LANGT BEDRE SIKKERHED

Et stort antal af servere på en af mange lokationer skal samles i to centrale datacentre, der kan drives bedre og meget mere sikkert. Det første center er allerede indkøbt.

AF MADS ALLINGSTRUP

DATACENTRE Det er et krævende håndværk at drive computerservere. De skal tjekkes, afkøles, opdateres og udskiftes, hvis de skal køre optimalt og være konstant opdaterede, så hackere ikke kan trænge ind gennem ulappede huller.

Det krævende håndværk bliver ikke lettere af, at Forsvaret har mere end 80 lokationer, hvor der står servere – nogle gemt i kælderrum eller andre steder, hvor der ikke altid er ansat dedikeret personale til at håndtere dem, og hvor de måske kun er i brug ganske kort tid hver dag. Situationen er et billede på den udfordring, Forsvarets it står over for – og som PIT (Program It-konsolidering og Transformation) skal rydde ud i: Behovet for it er vokset og vokset gennem årene, og små servere er skudt op og drives efter bedste ev-

ne rundtomkring lokalt.

"Vi ønsker at levere et sikkert og pålideligt setup, der kan beskytte vores soldater og give den bedst mulige oplevelse. Og det kan ikke lade sig gøre, hvis vi skal drive 80 lokationer på samme tid. Så vi vil samle de mange servere på blot to lokationer, hvor vi også samler kompetencerne, så vi udnytter alting bedst muligt," fortæller major Claus Rahbek, der er projektchef for projekt Datacenterkonsolidering.

Selv om datacentre er centrale i den måde, vi bruger it på i dag, er det de færreste mennesker, der har været i et. Grundlæggende er der tale om store rum, hvor der er fyldt med servere, ledninger og køleanlæg, der for det meste fjernstyres og kører automatisk. Når serverne er samlet, kan man spare penge, fordi man kan udnytte kapaciteten bedre og nemmere kan beskytte dem mod hackere, virus og udsving i strømforsyning.

Projektet er endnu i sin tidlige fase, for det tager

lang tid at få overblik over alle de servere, der kører rundtomkring i Forsvaret, og hvilke kompetencer der er til rådighed. Men det første datacenter er allerede indkøbt – et center, oprindeligt konstrueret af Danske Bank, som bygges om og tilpasses Forsvarets behov.

"Projektet er en investering på et trecifret millionbeløb, som giver en besparelse på et tocifret millionbeløb hvert år derefter, så det er en god business case. Især når man tænker på, at vi får bedre it og sikkerhed fra første dag," siger Claus Rahbek. ■

Claus Rahbek, projektchef
Foto: Helene Feddersen

DATA VIL FORVANDLE FORSVARET

Mængden af data vokser konstant og kan give store fordele i kamp. Men først skal data tygges igennem og præsenteres i et miljø, hvor Forsvaret kan arbejde sammen som en samlet enhed. Projektet kaldes Danish Common Operational Information Environment eller bare DA-COIE.

AF MADS ALLINGSTRUP

DA-COIE Fænomener som kunstig intelligens og machine learning er ikke bare buzzwords, men også teknologier, som kan give Forsvaret afgørende fordele i fremtiden.

Brændstoffet er data – og det vil der i de kommende år blive meget mere af. Blandt andet vil de kommende F-35-kampfly samle enorme mængder data, når de er i luften. Men flyene er blot en blandt mange nye datakilder, der kan bruges til at træffe bedre og hurtigere beslutninger i kamp.

"Den, der har det hurtigste beslutningskredsløb, kan vinde kampen, fordi man har evnen til at iværksætte sine effekter hurtigere end fjenden. Og med en innovativ tilgang til

teknologien får vi en langt bedre operationel effekt," siger major Anders Wendt, projektchef for DA-COIE.

DA-COIE-projektets sigte er at skabe et fælles operationelt informationsmiljø, hvor it er en vigtig brik i spillet. Et konkret eksempel er billeder i realtid fra felten. Her skal Søværnet og Flyvevåbnet kunne dele billeder og data, ikke bare med hinanden, men også med for eksempel politi og hjemmeværn, så alle parter har det fulde overblik.

Det kan man ikke i dag, fordi it og netværk ikke taler sammen. Men idéen er, at sådanne data i fremtiden skal være samlet og præsenteret i fælles miljøer med forskellige lag af data, der er relevante for den, der skal bruge dem.

"Derfor siger vi, at DA-COIE ikke kun er et

it-projekt. Projektet handler også om at udvikle organisation og arbejdsgange, så vi får den største operationelle effekt i fremtiden," siger Anders Wendt og fortsætter:

"Vi ønsker at bygge et miljø, hvor nye teknologier kan vokse frem. Det kan være et miljø, hvor vi i fremtiden kan bygge kunstig intelligens ind, og hvor sikkerheden skal tænkes ind fra start," siger han. ■

Anders Wendt, projektchef
Foto: Helene Feddersen

Foto: 2. Eskadre

KLOGERE PÅ KRIGSSKIBE I ARKTIS

Efter en sommer med fregat og støtteskib ved Færøerne og Grønland er Arktisk Kommando og Søværnet blevet meget klogere, når det gælder indsættelse af store krigsskibe i Arktis.

AF LARS BØGH VINTHNER / FKO

ERFARING

Fregatten "Peter Willemoes" var i to perioder i sommer indsat i Arktis. Da Arktisk Kommando (AKO) måtte undvære inspektionsskibet "Thetis", blev man kompenseret med indsættelse af et stort krigsskib mere, støtteskibet "Absalon", i ligeledes to perioder i næsten to måneder. Erfaringerne fra den første arktiske indsættelse vil blive samlet i en fælles rapport, der skal gøre næste sommers indsættelse endnu mere udbytterig. Men allerede nu kan AKO og skibsfjerne løfte sløret for de erfaringer, man har høstet. Skibsbesætningerne er blevet dygtigere til arktisk sejlads; der var blandt andet tekniske mangler og "kultur-forbistringer", men alle er blevet klogere, og der er enighed om, at indsættelsen er meningsfuld og man ser frem til at danske fregatter fortsat skal sejle i Arktis i sommerperioden.

I begyndelsen af juni sejlede "Peter Willemoes" først til Torshavn og øvede med Færøske "Brimil" og danske "Ejnar Mikkelsen" og krydsede derefter Danmarksstrædet og lå ved kaj i Nuuk under fejringen af det grønlandske selvstyres 10-årsdag.

Fregattens avancerede radarsystemer og medbragte Seahawk-helikopter gør det muligt at levere et detaljeret situationsbillede til AKO og derigennem styrke beredskabet. Fraværet af materiel til hurtig krypteret digital informationsudveksling – det såkaldte JREAP – begrænser imidlertid fregattens muligheder for at dele sit billede optimalt med AKO. Der arbejdes fremadrettet på at indfase det nødvendige materiel.

"Fregatten blev modtaget med stor velvilje og interes-

se i Grønland. Der var vel 2.000 til åbent skib på nationaldagen," fortæller chefen for AKO's operationer, kommandørkaptajn Martin Ole Thorup.

"Men når det gælder udveksling af situationsbilledet, var vi begrænset af både udstyr og opstartsproblemer."

Bedre forståelse

I AKO har man fået bedre forståelse for, hvordan et stort krigsskib med op til 150 mand om bord er organiseret forskelligt i forhold til for eksempel et inspektionsskib med en besætning på 50. Omvendt erfarede fregatbesætningen også vigtigheden af blandt andet at optimere et internt beredskab, så man for eksempel endnu hurtigere kan sende en helikopter på redningsoperation, selv om skibet ligger i havn.

"Det har været lærerigt at sejle og operere i Arktis," fortæller chefen på "Peter Willemoes", kommandørkaptajn Kim Nybo Skjødt og fortsætter:

"Men det er også nødvendigt for et stort krigsskib som vores at opsøge mulighederne for at træne med tilsvarende store enheder med henblik på fastholdelse af kompetencer i den højere ende af konfliktspekteret. Vi har værdsat at løse både AKO's kerneopgaver og træne med andre nationer via øvelsesdeltagelse."

Kim Nybo Skjødt betegner indsættelsen som "meningsfuld og relativt ukompliceret" og støttes af chefen for "Absalon", kommandørkaptajn Lars Povl Jensen, der afløste fregatten i Arktis og samtidig var erstatning for "Thetis", som i 2019 er kommandoskib for NATO's minerydningsstyrke.

"Vi havde mange nye besætningsmedlemmer med og havde travlt med at træne folk op, eller tjekke ud, som vi

siger. Og så havde vi blandt andet Gavia-ubådsdronen med, så vi kunne øve med den i grønlandske farvande," fortæller Lars Povl Jensen, som dog blev klogere, når det gælder brug af sonar. De kraftige lydbølger kan være stærkt generende for hvaler og hele det øvrige maritime miljø, så det kræver tilladelse at bruge sonaren. Man fandt dog en løsning, forklarer operationschefen i AKO.

"At håndtere sonaroperationer var nyt for os. Marine-miljøet i Grønland skal selvfølgelig behandles lige så varsomt som i Danmark. Der skal ansøges mange uger i forvejen. Den procedure var ikke på plads. Men det lykkedes at lokalisere de rette grønlandske myndigheder og få tilladelse til at bruge sonaren på vestkysten," fortæller Martin Ole Thorup.

"Absalon" nøjedes ikke med øvelser. Skibet og helikopteren støttede både eftersøgninger og redninger og deltog på forskellig vis i bekæmpelsen af den store naturbrand ved Kangerlussuaq, hvor eksperter fra Beredskabsstyrelsen blev indsat med Forsvarets Hercules-transportfly.

"Vi gjorde en forskel, ikke mindst fordi vi på det tidspunkt også havde 30 værnepligtige med," fortæller Lars Povl Jensen.

På skibsfjernes uofficielle ønskeliste for kommende års indsættelse står der blandt andet afprøvning af at have to helikoptere om bord, fiskeri-inspektionsteams om bord og mulighed for fortsat træning med for eksempel store udenlandske skibe i arktiske farvande.

"Vi er selvfølgelig blevet klogere efter de første fire indsættelser," siger Martin Ole Thorup. "Vi ser frem til at give endnu bedre rammer for fregatten 'Niels Juel', der bliver næste sommers fregat i Arktis." ■

Sådan ser sadelmagerværktøj ud. Karen har værktøjet til at lave en rigtig sadel, men har aldrig fået bestilling på en.

De fleste af soldaterne i en pansret mandskabsvogn sidder sidelæns under kørsel. Karen har udviklet en pude, der holder deres hoved korrekt, så de er bedre sikret mod skader, hvis der sker en eksplosion.

GAMMELT HÅNDVÆRK LEVER I FORSVARET

Karen ved sin symaskine.

Selv om der ikke er ret mange heste i et moderne forsvar som det danske, så er sadelmageren stadig relevant. Eksempelvis i forhold til at gøre livet lidt mere komfortabelt for soldaterne.

AF MICHAEL AAGAARD JENSEN / FOTO: NIELS PORSBØL

HÅNDVÆRK

Der er ikke mange af dem tilbage, og når man ser på navnet, forstår man hvorfor: Titlen sadelmager vækker minder om en tid, hvor soldatens vigtigste transportmidler var hans fødder og en hest. I dag, hvor transportmidler af kød og blod er afløst af mekanik, skulle man tro, at hvervet ville dø hen. Men det er ikke tilfældet, og Forsvaret har hele seks ansatte med netop den titel.

En af dem er Karen Heltoft. Hun er ansat på sadelmagerværkstedet på Aalborg Kaserne. Selvom hun har det gamle værktøj til at lave en hestesadel stående, har hun aldrig fået en bestilling på en. Hendes daglige arbejde adskiller nemlig sig nemlig en del fra fortidens dyder – og fra opgaverne hos Forsvarets andre sadelmagere.

”Ude på værkstederne laver sadelmagerne mange reparationer. Det

kan være af tasker, lynlåse, telte – sådan noget, der er gået i stykker. Jeg har meget lidt af den slags. Det, jeg laver, er ny fremstilling og prototypeudvikling i samarbejde med brugerne,” fortæller hun.

Ikke for kompliceret

Prototyperne kan være afdækningen til et maskingevær, der holder støv og skidt ude, samtidig med at soldaten kan betjene våbnet uden at stoffet kommer i klemme. Det kan også være tasker til minesøgere eller værktøj. Karin Heltoft har sågar polstret skipperstole for Søværnet og lavet beskyttelse på F-16-vinger, så man kan gå på dem uden at beskadige dem. Når hun udvikler nyt materiel, sker det i tæt samarbejde med de soldater, der skal bruge det. Og for Karen Heltoft, som er civil, kræver det stor indsigt i soldaternes hverdag.

”Man skal tænke over, at der er mange forskellige mennesker, der bruger det, jeg laver. Der må

ikke være løse dele, der kan blive væk. Og det skal tit kunne benyttes i mørke og med vanter på, hvis det er koldt. Så det må heller ikke være for kompliceret at benytte,” fortæller hun.

Prisvindende arbejde

Der bliver sat pris på Karen Heltofts arbejde. Helt bogstaveligt. Faktisk har hun modtaget hele fire priser for sit udviklingsarbejde. To af dem er for udstyr til en moderne arbejdshest i Forsvaret, den pansrede mandskabsvogn (PMV) Piranha.

Den ene er en forbedring af hagebeskyttere i køretøjet. De gamle var lavet af hårdt kernelæder med blødere læder udenpå. Sådan noget læder er dyrt, og det er tidskrævende og hårdt for både maskiner og fingre at lave dem. Samtidig har de ikke godt af fugt.

”De var grønne af mug og alger, og jeg udviklede nye i PVC-dug. Jeg kan lave dem på to timer. Jeg talte

med andre sadelmagere om det, og de sagde, at man i hvert fald er otte timer om at producere en i kernelæder. Og PVC'en kan du bare tørre af med en klud, de er 100 procent vandtætte, og brugerne kan selv udskifte gummiremmene, som er det, der bliver slidt,” fortæller hun. De nye hagebeskyttere kostede en tiendedel af prisen på de gamle, og den idé udløste en innovationspris til Karen Heltoft.

Et andet prisvindende produkt kan i sidste ende redde liv. Det er nemlig vigtigt, at soldaten sidder korrekt i PMV'en i tilfælde af, at der sker en sprængning, men under lange køreture i varme og med hjelm på kan det være svært at holde hovedet ret op og ned.

”Jeg lavede en pude i hårdt skum, der monteres i sædeophænget og kan justeres i højde, så det passer til brugerens højde. Den holder hovedet i opret stilling, samtidig med at du kan kigge til siden og på dine kammerater,” fortæller hun. ■

FAKTA

Forsvaret har seks sadelmagere ansat – alle civile. Det er et krav, at man har den civile uddannelse som autosadelmager for at kunne blive ansat som sadelmager.

En stilling hos Garderhusarregimentet kræver dog en speciel autorisation som sadelmager ved det engelske Society of Master Saddlers.

Det er en brancheorganisation, der har som mål at sikre kvalitet og kvalifikationer inden for faget.

FORSVARET PÅ DE SOCIALE MEDIER

Følg Forsvaret på **INSTAGRAM** her:
www.instagram.com/forsvaret.dk/

Instagram-kampagne: #værdatkæmpefor

Alle, der følger @forsvaret.dk på Instagram, ved, at hashtagget #værdatkæmpefor blev flittigt brugt i oktober måned. Kampagnen skulle give medarbejdere fra Forsvaret mulighed for selv at sætte ord og billeder på, hvad de synes, der er værd at kæmpe for. Det er anden gang, at sådan en kampagne bliver eksekveret.

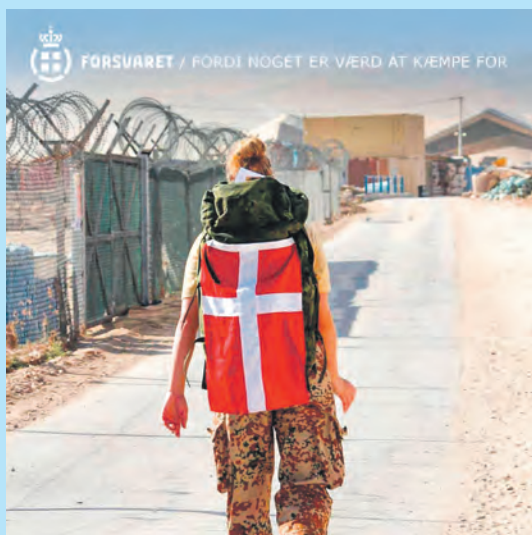
Her har vi samlet nogle af de mange gode bud

"Friheden, opgaven og manden ved siden af dig i hullet. Dét er værd at kæmpe for! Meget vand er løbet i åen gennem tiden. Nye strategier er forsøgt implementeret fra en skiftende ledelse, og det ene forsvarsforlig afløser det andet. Klassisk kæft, trit og retning er på nogle områder skiftet ud med bløde værdier og guitar-spil. Sikkerhedsofficerens stramme stil er svær at få øje på bag SoMe-tiltag, hashtags og jagten på likes. Tiderne er skiftet, men når dagen er omme, kæmper vi alle forhåbentligt stadig for det samme - friheden, opgaven og manden til venstre i hullet." - @simonbechontour, oversergent hos Ingeniørregimentet, Hæren

"For mig er det, der er værd at kæmpe for, Forsvarets tilstedeværelse i Arktis. Opgaven og støtten til lokalbefolkningen, samt SAR-beredskabet og opretholdelsen af suveræniteten i Rigsfællesskabet omkring Grønland. Det er en opgave man kan tage og føle på, når menneskeliv er på spil. Af den grund har jeg også valgt at fortsætte min karriere i forsvar og er derfor nu i gang med officersuddannelsen i Søværnet." - @madsvinthers, dykker og helikopterredder

"Kæmp for alt, hvad du har kært; dø, om så det gælder; da er livet ej så svært; døden ikke heller. En tekst, jeg skrev i mine afskedsbreve til familien inden min første udsendelse til Afghanistan i 2012. Den beskriver meget godt, hvorfor jeg tog afsted, og hvorfor jeg den dag i dag stadig er ansat i Forsvaret. Jeg kan være med til at kæmpe for en bedre fremtid for de, som har det svært, de som lever i krig, og de som hver eneste dag frygter for deres eget og familiens liv. Kæmpe for frihed for alle og retten til at bestemme over ens eget liv. Kæmpe for de som måtte lade livet for andre eller kom hjem med sår på sjælen. For de som kæmpede herhjemme. Fordi livet er værd at kæmpe for //Billedet er fra Dancon-march i 2012 i Masar-e-sharif" - @beritec, fighter controller i Air Control Wing

"I en hverdag, hvor de fleste kommer hjem til deres familier og pårørende efter en travl dag på jobbet, hiver vi tit mobilen frem eller sætter os foran fjernsynet. Vi glemmer ofte at sætte pris på det allervigtigste - nemlig relationerne til hinanden og vores kære. At være udsendt er ikke en undtagelse, og her mærker man for alvor savnet og tomrummet. I AMPR er én af vores kerneopgaver at bringe nedstyrede piloter og andet militært personel, som er blevet afskåret bag fjendens linjer, tilbage i sikkerhed, så de kan vende tilbage til deres familier. Vi er deres forsikring, hvis det værste skulle ske. De bør nemlig trygt kunne fokusere på deres opgave, og vide at Forsvaret har evnen og viljen til at bringe dem sikkert hjem til deres pårørende. Dét synes jeg, er værd at kæmpe for." - @crown.castle, Air Mobile Protection & Recovery (AMPR)

JEG LÆSER, SER OG HØRER

"Følg mig: Ledelse fra fronten"

Af Kim Kristensen

LÆSER

"Følg mig" er en bog, der bygger på en masse erfaringer og ikke mindst spændende oplevelser, som Kim Kristensen har fået gennem sin tid i Forsvaret. Jeg synes, det er en god bog, der beskriver nogle vigtige værdier, som jeg prøver at efterleve i min hverdag.

Westworld

SER

En spændende serie, der starter nogle tanker og dilemmaer i forhold til det etiske i at lave kunstig intelligens og robotter. Hvor går grænsen, og hvordan kan man skelne mellem, hvad der er virkeligt, og hvad der er kunstigt - og er der i realiteten en forskel?

Snarky Puppy

HØRER

Jeg elsker at lytte til musik og gå til koncerter. Den sidste koncert, jeg var til, var med Snarky Puppy, der var taget hele vejen fra Brooklyn, New York til Train i Aarhus. Musikken er en blanding af jazz, rock og RnB, og jeg er vild med de skæve rytmer og lækre melodier.

Sebastian

Premierløjtnant
Eskadrille 722

MERE MATERIEL SKAL VEDLIGEHOJDES PÅ FORSVARETS EGNE VÆRKSTEDER

En af grundtankerne med den nye enhed, Forsvarets Vedligeholdelsestjeneste, er at bruge medarbejdernes evner og viden bedre. På den måde kan Forsvaret i højere grad selv reparere og vedligeholde udstyr og materiel fremfor at få det gjort ved eksterne firmaer.

FAKTA Forsvarets Vedligeholdelsestjeneste

* Forsvarets Vedligeholdelsestjeneste samler:

- Forsvarets Hovedværksteder,
- 3. Vedligeholdelsesbataljon,
- Dele af Flyvevåbnets helikoptervedligehold,
- Dele af det tidligere Air Force Training Center,
- Jordudstøvsvedligehold ved Air Transport Wing
- Søværnets vedligeholdelseselementer ved de Operative Logistiske Støttecentre i Frederikshavn og Korsør.

* Samlet set svarer det til cirka 1.700 årsværk.

* Organisatorisk er Forsvarets Vedligeholdelsestjeneste delt op i en planlægnings- og koordinationsstab med base i Sødalsparken i Aarhus og en Vedligeholdelsesdivision. Vedligeholdelsesdivisionen er delt op i land, sø og luft. Flyvevåbnet har værkstedsområder på Flyvestation Karup og Aalborg, Hæren har værkstedsområder i Aalborg og Slagelse, og Søværnet er på de to flådestationer Frederikshavn og Korsør. Desuden er der lokale værksteder på mange garnisoner, og næsten ingen medarbejdere har flyttet arbejdssted i forbindelse med oprettelsen af Forsvarets Vedligeholdelsestjeneste.

AF SUNE WADSKJÆR NIELSEN / FKO

MYNDIGHED

”Søværnet og Marinehjemmeværnets fartøjer har omkring 100 Scania-motorer, og også Hærens infanterikampkøretøjer (IKK'er) og nye lastbiler har denne type motor. At overtage vedligeholdelsen af Forsvarets Scania-motorer er derfor et af de projekter, der er i støbeskeen ved Forsvarets Vedligeholdelsestjeneste. Den nye enhed får 1.700 medarbejdere og oprettes officielt den 9. januar 2020. Forsvarets Vedligeholdelsestjeneste har til opgave at effektivisere for en milliard kroner. Det skal ske ved såkaldt 'insourcing', hvilket vil sige, at For-

svarets Vedligeholdelsestjeneste skal byde på og overtage opgaver, der på nuværende tidspunkt løses af private firmaer.

Chefen for Forsvarets Vedligeholdelsestjeneste, flotilleadmiral Per Hesselberg, er glad for denne tilgang til effektiviseringen. Den betyder, at der ikke skal fyres medarbejdere fra de enheder, som nu lægges ind under Forsvarets Vedligeholdelsestjeneste. Samtidig er det også en fordel, at Forsvarets egne folk kan foretage reparationer og vedligeholdelse i forhold til internationale missioner.

”At vi insourcer nogle af disse opgaver betyder, at vores egne medarbejdere kommer til at arbej-

de med at vedligeholde og reparere de her ting. Det vil sige, at når de systemer er indsat i en mission eller er på øvelse, så har vi kompetencen til selv at reparere dem. Det er ikke sikkert, at et civil firma er interesseret i at komme ud et sted, hvor der er risiko for krigshandlinger, men det er vores medarbejdere trænet til at kunne,” siger Per Hesselberg.

Kurser og buddies til mellemledere

Hvis det skal lykkes Forsvarets Vedligeholdelsestjeneste at komme i mål med ambitionen om, at flere reservedele skal repareres på Forsvarets egne værksteder, så er det vigtigt, at mellemlederne – typisk

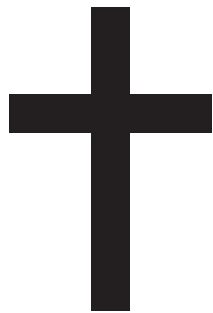
værkstedslederne – har de rette kvalifikationer og ved, hvordan de skal prioritere. Derfor har flotilleadmiral Per Hesselberg særlig fokus på mellemlederne i sin nye organisation.

”Den store udfordring bliver at få mellemlederkorpset klædt på til at løse den opgave, som de står overfor. Jeg har valgt at fokusere på mellemledere eller værkstedsledere, fordi det er dem, som skal lede og møde deres medarbejdere i øjenhøjde. Og det er dem, der skal levere de resultater, som vi andre skal rapportere, samle op og koordinere. Det er vigtigt, at de er trygge i deres nye job, og at de er trygge ved de nye processer og proce-

durer, vi ruller ud over dem,” siger Per Hesselberg.

Han vil tilbyde kurser og uddannelse til mellemledere, der mangler kompetencer til at løse opgaverne i Forsvarets Vedligeholdelsestjeneste, men de skal også have en ”buddy” på samme niveau som dem selv, som de kan rådføre sig med.

”Det er meget vigtigt, at vi får lavet det her uofficielle on-the-job training – et buddy system – hvor man kan spørge en kollega på samme niveau, hvis der er noget, man er i tvivl om, uden at man nødvendigvis behøver at gå til sin nærmeste chef,” siger Per Hesselberg. ■

FAMOUS LAST WORDS

Dette bliver de sidste ord på den sidste bagside i Forsvarsavisen. Derfor handler bagsiden om berømte militærfolks sidste ord.

STYRK DEN HØJRE FLANKE

Når en døende siger noget på sit dødsleje, bør man tage det alvorligt. Alligevel ignorerede den tyske hærledelse generalfeltmarskal Alfred grev von Schlieffens sidste ord. Han døde i 1913, og året efter begyndte Første Verdenskrig, hvor Frankrig skulle besejres ved hjælp af Schlieffens-planen, som generalfeltmarskallen havde udarbejdet i 1905-06. Alfred von Schlieffens opskrift på en hurtig sejr over franskmændene gik ud på, at det meste af den tyske hær skulle sættes ind i et angreb gennem Holland, Belgien og Luxembourg og i en buet form bevægelse marchere uden om Frankrigs stærke grænsefæstninger og vestfra

indtage Paris og presse den franske hær sammen i det nordøstlige Frankrig. Alfred grev von Schlieffen gik på pension i 1906 og har sikkert vidst eller haft på fornemmelsen, at hans efterfølger, generalstabschefen Helmuth von Moltke (den yngre), havde pillet ved hans plan og flyttet rundt på de tyske arméer, så den styrke, der skulle foretage den omgående bevægelse – den højre flanke – var svækket. Og det var præcis, hvad Moltke havde gjort. I stedet for et størrelsesforhold 7:1 mellem den højre og venstre tyske fløj i Schlieffens oprindelige plan var forholdet i Moltkes modificerede plan 3:2, hvilket skyldtes, at han frygtede, at den venstre fløj

ville blive løbet over ende af franske angreb på Elsass-Lothringen. Så på sit dødsleje opfordrede Alfred grev von Schlieffen sine efterfølgere til at holde sig til den oprindelige plan med ordene: "Macht mir den rechten Flügel stark" ("Styrk den højre flanke", *red.*). Den tyske hærledelse opfyldte ikke Von Schlieffens sidste ønske og kørte med den modificerede Schlieffen-plan, da Første Verdenskrig brød ud. Og faktisk svækkede Helmuth von Moltke den højre flanke yderligere på grund af det russiske angreb på Østpreussen. Den modificerede Schlieffen-plan slog fejl, fordi den franske hær ved Marne foretog et kraftigt modangreb, der stoppede

den tyske offensiv. Siden har historikere heftigt debatteret, om det var Helmuth von Moltkes ændringer af planen, der var afgørende for, at den ikke lykkedes, eller om andre faktorer spillede ind. Under alle omstændigheder er der mange, der er glade for, at det ikke lykkedes Tyskland at besejre Frankrig i 1914, deriblandt sønderjyderne, der næste år kan fejre genforeningens 100 årsjubileum. Det ville næppe komme til at ske, hvis Schlieffen-planen havde været en succes.

HILS MIN MOR

Sådan sagde oberst Frederik Læssøe, før han døde på slagmarken ved Isted 25. juli 1850. Lige inden havde han udstedt sin sidste ordre: "Vil I gøre jeres oberst en tjeneste, så tag skoven." Læssøe var begyndt Treårskrigen (1848-50) som kaptajn og stabschef for hæren og var nok Danmarks største militære talent på det tidspunkt. Sådan beskriver en af hans venner den begavede officer: "Panden var høj og hvælvet, og det

krøllede hår omgav den som en ramme. Blikket var ildfuldt og genialt. Munden fint formet og kæk, men der var en stille alvor udbredt over det ungdommeligt smukke ansigt." Som en meget ung stabschef for hæren udmærkede han sig i slagene ved Slesvig og Dybbøl i 1848, hvor den danske hær klarede sig godt over for fjenden, der bestod af soldater fra Preussen og andre tyske stater. Herefter skiftede Danmark krigsminister,

og Frederik Læssøe faldt i unåde, men fik alligevel kommandoen over 12. lette infanteribataljon. I 1850 trak det op til den afgørende konfrontation med den slesvig-holstenske oprørshær, og Frederik Læssøes mor skrev bekymret til ham. Hun frygtede for hans liv. Han svarede sin mor, at alle "bestandig går døden i møde, og at der er ingen, som ved, hvem der går raskest og forrest". Nogle dage efter red oberst Læssøe

op på en høj for at få overblikket over slagmarken, og hans soldater fandt ham her med en kugle i brystet, hvor han sagde sine sidste ord. Frederik Læssøe har siden stået som et eksempel for generationer af danske hærofficerer, og mange officersårgange har fået navnet "hold Læssøe".

"DE KAN IKKE RAMME EN ELEFANT PÅ DEN AFSTAND"

Med denne bemærkning ville nordstatsgeneralen John Sedgwick dæmpe sine soldaters frygt for finskytter fra sydstatene. Det har nok ikke virket særligt overbevisende, for kort efter blev han ramt af et skud under det venstre øje, som sårede ham dødeligt. John Sedgwick var 50 år gammel, da han faldt på slagmarken ved Spotsylvania Court House i Virginia 9. maj 1864. Han var opkaldt efter sin bedstefar, der var general i den amerikanske uafhængighedskrig. I den amerikanske borgerkrig led nordstaterne

af en udpræget mangel på officerer, der egnede sig til at føre deres store hære, mod sydstaternes talmæssigt underlegne styrker. John Sedgwick må nok også betegnes som en af nordstaternes mange middelmådige generaler. Der var til gengæld rig lejlighed til at få kamperfaring, for den nordamerikanske borgerkrig var meget intensiv og havde mange blodige og ofte uafgjorte slag og fægtninger. I 1864 havde John Sedgwick deltaget i op mod ti slag. Han var blevet såret i hånden, benet og skulderen og var

faktisk krigstræt. Til sin søster skrev han, at han med glæde ville forlade hæren og tage hjem til New England, men de mange rokader og udrensninger af de mest uduelige officerer i nordstatshæren kom ikke til at berøre ham. Den 9. maj 1864 var hans korps i færd med at trænge fjendtlige skytter tilbage, der beskød dem fra en afstand af 900 meter. John Sedgwick opdagede, at hans artillerister dukkede sig og var bange for sydstatsskytternes kugler, der fløj omkring dem med en fløjtende lyd. "Hvorfor dukker I jer? De kan ikke

ramme en elefant på den afstand," råbte han til dem. Hans stabschef, Martin T. McMahon, advarede John Sedgwick: "Hr. general de skyder med eksplosive kugler (dum-dum-kugler, *red.*)". Det var for sent. Generalen styrtede ned af hesten og landede oven på stabschefen, der forsøgte at stoppe faldet. Finskytten, der ramte ham, var bevæbnet med en Whitworth forladeriffel, der var kendt for sin store præcision.